

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

PRÁVNICKÁ FAKULTA

EXEKÚCIA A SPÔSOBY JEJ VYKONÁVANIA

Diplomová práca

98e34df8-0d0f-4164-95b1-bbfe51752d75

Študijný program: Právo

Študijný odbor: 3.4.1 Právo

Pracovisko: Katedra občianskeho práva

Vedúci diplomovej práce: JUDr. Marián Ďurana, PhD.

Banská Bystrica 2015

Bc. Barbora Klúčiková

POĎAKOVANIE

Touto cestou sa chcem poďakovať vedúcemu mojej diplomovej práce JUDr. Mariánovi Ďuranovi, PhD. a rovnako aj Mgr. Jozefovi Chabadovi, za prejavenu ochotu spolupracovať a odborný dohľad pri písaní diplomovej práce.

ABSTRAKT

KLÚČIKOVÁ, Barbora: Exekúcia a spôsoby jej vykonávania (Diplomová práca).
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Právnická fakulta. Katedra občianskeho práva.
Vedúci práce: JUDr. Marián Ďurana, PhD.
Stupeň odbornej kvalifikácie: Magister (v skratke „Mgr.“). Banská Bystrica: 2015. Rozsah
práce: 60 strán.

Diplomová práca s názvom "Exekúcia a spôsoby jej vykonávania" bližšie vymedzuje
exekučné konanie, účastníkov daného konania a ich práva a povinnosti, ako aj konkrétnu
špecifikáciu. Nosnou súčasťou práce sú najmä spôsoby vykonávania samotnej exekúcie
a analýza pripravovanej novelizácie.

Kľúčové slová: *Exekúcia. Exekučné konanie. Exekučný titul. Exekútor. Účastníci konania.
Peňažné plnenie. Nepeňažné plnenie. Exekučný poriadok. Občiansky súdny poriadok.
Pohládávka. Centrálny register exekúcií.*

ABSTRACT

KLÚČIKOVÁ, Barbora: Execution and arrangements for its implementation (Diploma thesis). Matej Bel University in Banská Bystrica. Faculty of Law. Institute of Civil Law. Leader: JUDr. Marián Ďurana, PhD.

Qualification level: Master of law (in abbreviation „Mgr.“). Banská Bystrica: 2015. Extension of work: 60 pages.

The thesis entitled "Execution and ways of implementation" more defined enforcement proceedings, the parties to the proceedings and their rights and responsibilities, as well as the particular specification. The load-bearing part of the work is very particular ways of performing execution and analysis prepared amendments.

Keywords: *Execution. Enforcement proceedings. Enforcement Order. Bailiff. Parties. Pecuniary. Payment in kind. Execution Code. Civil Procedure. Receivable. Central Register of foreclosures.*

PREDHOVOR

V dnešnej dobe sa často krát fyzické ako aj právnické osoby dostanú do situácie, kedy nie sú schopné plniť záväzky, ktoré im priamo vyplývajú z právnych vzťahov. Vtedy vznikajú subjektom resp. oprávneným isté nároky, ktoré im právo priznáva vo vykonateľných rozhodnutiach. Jednou z možností bolo domáhať sa splnenia nárokov podaním žiadosti o výkon rozhodnutia na príslušnom súde a to v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Oprávnení sa však môžu domáhať právnej ochrany a splnenia nárokov aj podaním návrhu na vykonanie exekúcie i v intenciách ustanovení zákona z dielne Národnej rady Slovenskej republiky, konkrétne zákona o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Inými slovami, ak subjekt, ktorý je v danom právnom vzťahu povinným, dobrovoľne neplní to, čo mu bolo uložené vo vykonateľnom rozhodnutí, môže sa druhá strana, a teda oprávnený, dožadovať svojho práva podaním návrhu na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, v tomto prípade Exekučného poriadku. Ten sa v praxi využíva prioritne a to najmä vďaka veľkému počtu registrovaných exekútorov. Istou novinkou z dielne Národnej rady Slovenskej republiky predstavuje i Centrálny register exekúcií, ktorý predstavuje dlho-očakávaný krok vpred v rámci spravovania exekúcií, a mal by napomáhať k lepšej predstave skutočného stavu v otázke reálneho počtu a ich zákonnému priebehu.

Autorka verí, že práca bude dobrým pomocníkom všetkým, ktorí sa chcú problematike v budúcnosti venovať či už ako návod pri výbere svojej záverečnej práce, pri samotnom štúdiu či už na stredných, alebo vysokých školách (nielen na právnickej fakulte), alebo sa len budú chcieť zorientovať v problematike pri kvalifikovanej realizácii vykonateľných rozhodnutí v rámci exekúcie.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 VŠEOBECNE O EXEKUČNOM KONANÍ.....	9
1.1 NÁVRH NA VYKONANIE EXEKÚCIE.....	10
1.2 EXEKUČNÝ TITUL.....	12
2 PRÁVNE POSTAVENIE ÚČASTNÍKOV KONANIA	14
3 VŠEOBECNE O SPÔSOBOCH VYKONÁVANIA EXEKÚCIE.....	18
4 USPOKOJENIE PRÁV NA PEŇAŽNÉ PLNENIE.....	20
4.1 EXEKÚCIA ZRÁŽKAMI ZO MZDY.....	20
4.2 EXEKÚCIA ZRÁŽKAMI Z INÝCH PRÍJMOV.....	28
4.3 EXEKÚCIA PRIKÁZANÍM POHĽADÁVKY.....	29
4.3.1 Exekúcia prikázaním pohľadávky z účtu v banke.....	31
4.3.2 Exekúcia prikázaním iných peňažných pohľadávok.....	34
4.3.3 Exekúcia postihnutím iných majetkových práv.....	37
4.3.3.1 Exekúcia na obchodný podiel.....	37
4.4 EXEKÚCIA PREDAJOM HNUTEĽNÝCH VECÍ.....	38
4.5 EXEKÚCIA PREDAJOM CENNÝCH PAPIEROV.....	43
4.6 EXEKÚCIA PREDAJOM NEHNUTEĽNOSTÍ.....	43
4.7 EXEKÚCIA PREDAJOM PODNIKU.....	48
5 USPOKOJENIE PRÁV NA NEPEŇAŽNÉ PLNENIE.....	49
5.1 VYPRATANIE.....	50
5.1.1 Vypratanie nehnuteľnosti alebo jej časti.....	50
5.1.2 Vypratanie bytu.....	51
5.2 ODOBRA Tie VECI ALEBO CENNÝCH PAPIEROV.....	51
5.3 ROZDELENIE SPOLOČNEJ VECI.....	52
5.3.1 Rozdelenie spoločnej veci predajom.....	52
5.3.2 Rozdelenie spoločnej veci inak než predajom.....	53
5.4 USKUTOČNENIE PRÁC A VÝKONOV.....	53
6 PRIPRAVOVANÁ NOVELIZÁCIA - CENTRÁLNY REGISTER EXEKÚCIÍ.....	54
ZÁVER.....	57
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A PRAMEŇOV.....	59

ÚVOD

Obsah práce je rozdelený do siedmych kapitol, ktoré som sa snažila usporiadať podľa zákonnej úpravy s tým, že jednotlivé spôsoby sú osobitne rozdelené na kapitoly v rámci peňažných, resp. nepeňažných plnení.

V prvej a druhej kapitole venujem pozornosť jasnému vymedzeniu základných pojmov, akými sú exekučné konanie i s podmienkami jeho začatia, ako aj definovanie obsahu pojmu exekučný titul, príslušnosti súdu či špecifikácii účastníkov, ktorí v predmetnom konaní vystupujú.

V tretej kapitole je obsiahnutá všeobecná úprava spôsobov vykonávania exekúcie s rozdelením do príslušnej skupiny v rámci peňažného resp. nepeňažného plnenia bez bližšej špecifikácie.

Štvrtá a piata kapitola patrí k nosným kapitolám práce, preto sú aj najrozsiahlejšie. Obsahujú podkapitoly s presne vymedzenými jednotlivými spôsobmi exekúcií, obsahujúce zákonné podmienky vzniku, priebehu a ukončenia príslušných exekúcií, v niektorých prípadoch doplnené o ochranu účastníkov konaní. Konkrétne najširší rozsah má podkapitola v rámci exekúcie zrážkami zo mzdy a iných príjmov, ktorá patrí k najpoužívanejším spôsobom exekúcie a i v zákone jej je venovaná dostatočne široká úprava.

Šiestou kapitolou som chcela dodať práci istý nádych jedinečnosti – obsahuje pripravovanú a sčasti už účinnú novelizáciu zavedením Centrálného registra exekúcií, ako aj komparáciu už s fungujúcim Centrálnym registrom v Českej republike. Konkretizuje sa na počiatočné zavádzanie, obsah, náležitosti a procesno-právne lehoty v rámci Centrálného registra exekúcií.

K výberu tejto témy ma viedol fakt, že čím ďalej tým viac sa i ľudia z môjho okolia dostali či už priamo, alebo nepriamo do kontaktu s istým výkonom rozhodnutia a predmetná problematika ma o to viac zaujala najmä v rámci skutočnosti, že práve samotná exekúcia predstavuje, podľa môjho názoru, skutočne veľký zásah do práv subjektu. V tomto prípade sa jedná najmä o povinného, a tak si vyžaduje precíznu zákonnú úpravu a pozornosť zo strany subjektov, ktorých sa exekúcia priamo dotýka. Myslím si, že ľudia by neustále mali posúvať svoje znalosti v rámci slovenského práva a venovať pozornosť všetkému, čím by sa mohli voči či už zákonnému, alebo i nezákonnému zasahovaniu brániť.

Cieľom práce je načrtnúť spôsoby vykonávania exekúcie, vymedzenie zákonnej úpravy daných spôsobov, analyzovať bližšie jeden z nich a priblížiť i pripravovanú novelizáciu v rámci registrácií exekúcií. Niektoré podmienky a individuálne podrobnosti ako

o súdnej, tak aj o inej právnej ochrane som sa pokúsila priblížiť i s akcentom najmä na spôsoby vykonávania exekúcie a vymedzením exekučného konania ako takého.

Pri písaní práce som sa pokúsila zhromaždiť veľké množstvo najmä právnych noriem a odbornej literatúry, k čomu dopomohlo využitie komparatívnej metódy, pričom pri samotnom písaní som následne využívala analógiu, indukciu a dedukciu. Všetky dotvorili záverečnú formu a obsah práce. Istú pomoc zohrali súdne judikáty, ktoré len pozdvihli úroveň predmetnej témy práce.

S ohľadom na zámer práce, a najmä na jej rozsah, nebolo úplné možné venovať sa nastolenej problematike vyčerpávajúcim spôsobom v každom smere a otázke, keďže takmer pri každom skúmaní praktického uskutočňovania núteného výkonu súdneho rozhodnutia som narazila na isté nedostatky, resp. určitú neúplnosť samotnej legislatívy. Tie sa objavovali nielen v samotnej legislatíve, ale aj v procesno-právnych úkonoch jednotlivých subjektov či orgánoch vystupujúcich v právnych vzťahoch. Z nasledujúcich strán je však evidentná nielen akási zložitnosť danej právnej otázky, ale aj jej samotná širokospektrálnosť. Tá je badateľná v každej kapitole.

1 VŠEOBECNE O EXEKUČNOM KONANÍ

Ako som už v úvode načrtla, stále častejšie sa naskytujú situácie, kedy subjekty, či už fyzické, alebo právnické osoby, nie sú schopné dosiahnuť splnenie svojich nárokov voči druhému subjektu, ktoré im vyplývajú z vykonateľných rozhodnutí. Donedávna, resp. do 1. decembra 1995, bolo možné domáhať sa splnenia oprávnených nárokov „*žiadosťou o výkon rozhodnutia na príslušnom súde v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP)*“. Podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len Exekučný poriadok) môžu podať návrh na vykonanie exekúcie i v intenciách ustanovení tohto Exekučného poriadku.¹ V skratke možno povedať, že ak povinný dobrovoľne neplní to, čo mu vykonateľné rozhodnutie právoplatne ukladá, oprávnený má dve možnosti – podať návrh na výkon rozhodnutia podľa ustanovení OSP, alebo môže využiť druhú možnosť, a to podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, v našom prípade sa jedná o Exekučný poriadok. Práve tento právny predpis má v otázke praxi prioritu i z toho dôvodu, že počet exekútorov na území Slovenskej republiky neustále rastie a od 11. januára 1996 bola tiež založená Slovenská komora exekútorov.

Okrem spomínaných predpisov ide najmä o naplnenie myšlienky čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a to v otázke subjektu domáhať sa svojho práva postupom, ktorý je zákonne ustanovený. Daného práva sa môže domáhať na príslušnom súde (resp. na inom orgáne Slovenskej republiky), ktorý by mal byť podľa ústavného vymedzenia nezávislý a nestranný. Rovnako má subjekt právo na náhradu škody v prípade, žeby bol postup slovenského orgánu nezákonný, alebo by sa stalo nezákonným samotné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu alebo orgánu verejnej správy. V tejto otázke je vhodné spomenúť i nález Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého „*právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nemôže končiť vydaním právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ale musí zahŕňať aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne*“.²

V rámci systematiky možno úpravu exekučného konania nájsť v druhej hlave tretej časti exekučného poriadku, konkrétne v § 36 až 61. Tak ako väčšina konaní, aj exekučné konanie sa začína návrhom, konkrétne návrhom oprávneného. Konanie sa začína dňom

¹ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov: Manacon, 1996. s. 5.

² Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 5/2000 zo dňa 13.07.2000.

doručenia návrhu poverenému exekútorovi na výkon exekúcie. Nie je možné, aby sa v tej istej veci viedli viaceré exekučné konania. Obdobná situácia je i v prípade, ak oprávnený označí v exekučnom návrhu viacerých exekútorov. V tom prípade sa totiž stáva povereným ten exekútor, ktorého rozhodnutím označí príslušný súd. V ostatných prípadoch sa exekúcia zastaví podľa § 57 ods. 1 písm. h) resp. ak to zákon ustanoví. Samotné exekučné konanie nie je možné prerušiť ani ho návrhom obnoviť, rovnako súd neprihliada na zmeškané lehoty.³

1.1 NÁVRH NA VYKONANIE EXEKÚCIE

Ako to už vyplýva z práv oprávneného, exekučné konanie je charakteristické dispozičnou zásadou a teda, konanie sa začína na návrh, ktorý môže podať iba oprávnený, s výnimkou toho, kto sa preukáže právom priznaným mu v rozhodnutí (ak na neho prešlo z exekučného titulu). Dispozičná zásada je plne zviazaná i s judikatúrou, ktorá vymedzuje, že *„dispozičná zásada, ktorou je ovládané exekučné konanie, sa prejavuje aj v spôsobe jeho skončenia. Ak ten, kto podal návrh na nariadenie exekúcie, alebo jeho právny nástupca navrhne jeho zastavenie, musí mu súd vyhovieť a exekúciu zastaviť.“*⁴ Zákonnou podmienkou podania návrhu na začatie exekúcie je dobrovoľné neplnenie veci ukladanej povinnému vo vykonateľnom rozhodnutí. *„Nie je a nemôže byť vecou súdu, aby v každom prípade zisťoval, či k dobrovoľnému splneniu povinnosti uloženej v rozhodnutí došlo alebo nie. Preto sa ponecháva na oprávneného, aby požiadal o uskutočnenie exekúcie.“*⁵

Podstatnými náležitosťami návrhu musia teda byť: označenie exekútora, oprávneného, vymedzenie veci, petit, podpis a dátum. Ďalej by mal obsahovať i *„označenie účastníkov, ich bydliska (sídla), zamestnávateľa, zástupcu a vymedzenie vymáhaného nároku, prípadne značenie dôkazov, ktorých sa dovoľáva.“*⁶ K návrhu sa dokladá rovnopis rozhodnutia, ktorý musí byť opatrený potvrdením o vykonateľnosti resp. exekučný titul (príloha č. 1).

V prípade, že je oprávnenou osobou právnická osoba, návrh by bolo vhodné doplniť o údaje, ktoré budú uľahčovať identifikáciu právnickej osoby, ako napríklad údaje v obchodnom registri alebo inom registri. V prípade ak sa uskutočňuje exekúcia predajom nehnuteľnosti, mal by návrh mimo iného obsahovať aj súhlas oprávneného s takouto formou

³ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 43.

⁴ Rozhodnutie M Cdo 5320/01.

⁵ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 71.

⁶ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 76.

exekúcie (udelený aj dodatočne).⁷ Na urýchlenie a hospodárnosť konania možno vymedziť i ďalšie údaje, ktoré pomôžu pri voľbe spôsobu vykonania exekúcie.

V otázke lehôt je oprávnený obmedzený uplynutím určenej lehoty na splnenie povinnosti zo strany povinného, ak aj napriek uplynutiu povinný uložené neplní. Okrem splnenia formálnych náležitostí si návrh vyžaduje aj „*naplnenie materiálneho predpokladu, ktorým je existencia vykonateľného rozhodnutia súdu, rozhodnutia iného orgánu alebo iného titulu.*“⁸ V prípade ak sa jedná o rozhodnutie iného orgánu ako súdu, je potrebné preskúmať doložku vykonateľnosti (vydanie oprávneným orgánom).

Čo sa však praxe týka, vo väčšine prípadov stačí, ak je exekučný titul opatrený potvrdením právoplatnosti, keďže samotná vykonateľnosť daného rozhodnutia vyplýva z jeho právoplatnosti. Treba však poukázať na skutočnosť, že ak je opatrené predmetné rozhodnutie doložkou vykonateľnosti, „*nezbavuje to povinnosti exekútora vychádzať z objektívne existujúceho stavu, ak zistí, že rozhodnutie nie je vykonateľné.*“ Pri podaní nesprávneho alebo neúplného návrhu má za povinnosť exekútor vyzvať podávateľa o opravenie alebo doplnenie návrhu. Ak sa aj napriek výzve exekútora predmetný návrh neopraví, nebude v predmetnom konaní pokračovať. Rovnako sa postupuje i v prípade nepredloženia exekučného titulu – v tom prípade môže súd na návrh exekútora konanie dokonca zastaviť.⁹

Následky takýchto skutočností sú vymedzené v poučení. Všetky tieto činnosti súvisiace s odstraňovaním musia prebehnúť pred podaním návrhu súdu. Za všetky tieto skutočnosti je zodpovedný exekútor, pričom musí dodržať lehotu 15 dní. Rovnako tak platí i v prípade, žeby existovala istá prekážka z objektívnych dôvodov. Bez výzvy exekútora nemôže súd aplikovať ustanovenie o zastavení exekúcie po neúspešnej náprave resp. doplnení¹⁰ pre nedostatky návrhu. Sú situácie, kedy tak môže a to v určitých presne vymedzených prípadoch – a to za predpokladu, že „*exekútor vyzval oprávneného, aby daný návrh opravil resp. doplnil alebo pripojil rovnopis exekučného titulu, kde je vyznačená jeho vykonateľnosť, rovnako aj keď ho poučil, ako má opravu alebo doplnenie vykonať, poskytol mu primeranú lehotu na opravu resp. doplnenie predmetného návrhu alebo predloženie exekučného titulu, upozornil ho v poučení o dôsledkoch nesplnenia tejto povinnosti alebo sa jedná o taký nedostatok v návrhu, pre ktorý nemožno v konaní pokračovať.*“¹¹

⁷ Pozri bližšie § 134 z. č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.

⁸ Pozri § 41 ods. 1 a 2 z. č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁹ Pozri § 57 ods. 2 z. č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

¹⁰ Pozri § 40 ods. 2 z. č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

¹¹ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 78.

Je však potrebné zdôrazniť, že samotná neúplnosť návrhu ešte nemusí znamenať takú prekážku, aby sa v konaní nemohlo pokračovať. Spomínané ustanovenie zákona nám totiž vymedzuje, že za nedostatok, pre ktorý v konaní nemožno pokračovať, sa považuje iba „*nepriloženie exekučného titulu*.“¹² V iných prípadoch treba naplnenie daného predpokladu individuálne posudzovať. Ako príklad možno uviesť situáciu, kedy exekučný titul neopatrený doložkou vykonateľnosti nebude dôvodom na zastavenie exekúcie, ak je vykonateľnosť jasná už zo samotného rozhodnutia, resp. ak vyplýva zo zákona. V otázke exekučného konania sa dbá aj o doručovanie, kedy sa „*upovedomenie o začatí exekúcie doručí oprávnenému a povinnému do vlastných rúk. Náhradné doručenie o začatí exekúcie je vylúčené*.“¹³ Tak ako i v iných prípadoch práva, aj v rámci exekúcie platí, že v prípade odopretia prijať upovedomenie povinným vzniká domnienka doručenia dňom tohto odopretia.

Ako v mnohých prípadoch, tak všeobecne aj pri doručovaní sa subsidiárne použije Občiansky súdny poriadok. V prípade, že sa nepodariť doručiť upovedomenie na adresu v cudzine, ktorá je úradom známa, môže exekútor požiadať príslušný súd o ustanovenie opatrovníka. Rovnako tak môže urobiť i v prípade keď adresa pobytu povinného nie je známa, trpí duševnou chorobou alebo mu chýba schopnosť zrozumiteľne sa vyjadrovať.¹⁴

1.2 EXEKUČNÝ TITUL

Základným predpokladom pre nariadenie exekúcie je existencia exekučného titulu. Ten je charakterizovaný dvoma znakmi. Jednak musí ísť o rozhodnutie (prípadne o zmier či dohodu, ktoré sa svojimi účinkami rovnajú) a jednak musí byť dané rozhodnutie vykonateľné.¹⁵ Pokiaľ ide o to, čo treba považovať za exekučný titul, musí to byť predovšetkým rozhodnutie súdu, pričom nezáleží na tom, či bolo toto rozhodnutie vydané v sporovom alebo nesporovom konaní, v konaní exekučnom či konkurznom, alebo v trestnom konaní.

Exekučný titul je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak:

- oprávnenému priznáva určité právo
- zaväzuje povinného k povinnosti
- postihuje majetok povinného.

¹² KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 78.

¹³ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 45.

¹⁴ Pozri § 49 ods. 3 z. č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti .

¹⁵ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO, 1992. s. 13.

Exekučný poriadok pripúšťa možnosť vykonávať exekúciu aj na podklade iných vykonateľných rozhodnutí napr. „*iných vykonateľných rozhodnutí, schválených zmierov, platobných výmerov, výkazov nedoplatkov a dohôd, ktorých súdnu exekúciu pripúšťa zákon.*“¹⁶ Medzi ďalšie možnosti patrí aj notárska zápisnica, ktorá obsahuje právny záväzok a v ktorej je vyznačená oprávnená a povinná osoba, predmetný právny dôvod, predmet a čas plnenia. Dá sa ale povedať, že tento výpočet nie je prísne taxatívny.

V otázke vykonateľnosti je potrebné vymedziť samotný obsah daného výrazu. Vykonateľnosťou môžeme rozumieť akúsi možnosť vynútenia plnenia, ktoré je obsiahnuté v rozhodnutí súdu alebo iného orgánu. Ďalej možno vyvodiť, že ním možno vykonať iba to právo, ktoré súd v rozhodnutí priznáva – (existuje výnimka, najmä v otázkach trov exekúcie, zriadenia exekučného záložného práva a pod.). Vykonateľnosť je spravidla jasná z exekučného titulu, no v mnohých prípadoch je zrejmá už priamo zo zákona. „*Každý exekučný titul musí byť opatrený potvrdením o vykonateľnosti. Kým rozhodnutie nie je vykonateľné, nemôže byť podkladom pre uskutočnenie exekúcie. Pokiaľ sa hovorí o vykonateľnosti, má sa na mysli vykonateľnosť po stránke formálnej i po stránke materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nesplňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.*“¹⁷

Po formálnej stránke sa spravuje vykonateľnosť podľa toho procesného predpisu, podľa ktorého titulu vznikol (či už Občiansky súdny poriadok, Trestný poriadok, Správny poriadok či iným osobitným právnym predpisom).

Materiálna stránka sa posudzuje podľa obsahu výroku rozhodnutia. „*Aby rozhodnutie bolo vykonateľné aj po materiálnej stránke, jeho výrok musí jednoznačne obsahovať presné označenie povinného a oprávneného, presné vymedzenie povinnosti a určenie lehoty, dokedy sa má splniť.*“¹⁸ V prípade, že sa jedná o súdne rozhodnutie, na rozhodnutí potvrdzuje vykonateľnosť súd, ktorý vo veci rozhodol ako súd prvého stupňa.¹⁹ Avšak napr. podľa uznesenia Najvyššieho súdu ČR nesprávne označenie účastníkov netvorí prekážku vykonateľnosti rozhodnutia, ak je bezpochyby známe, „komu bolo priznané právo alebo uložená povinnosť“.²⁰

¹⁶ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 44.

¹⁷ Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 164/96 z 27.01.1997.

¹⁸ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 90.

¹⁹ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 91.

²⁰ Uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 29.4.2004, sp. zn. 20 Cdo 1188/2003.

2 PRÁVNE POSTAVENIE ÚČASTNÍKOV KONANIA

Na účely Exekučného poriadku sú „účastníkmi konania oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor. Ak sú nariadením výkonu rozhodnutia postihnuté veci v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, je účastníkom konania, pokiaľ ide o tieto veci, i manžel povinnej osoby.“²¹ Taktiež z exekučnej praxe vyplýva nasledovné a to, že proti inému resp. v prospech iného možno nariadiť a uskutočniť exekúciu len ak je skutočne preukázané, že na neho právne prešla povinnosť (v rámci postavenia povinnej osoby) alebo právo z daného rozhodnutia (v rámci postavenia oprávnenej osoby) resp. naňho prešla povinnosť/právo exekučného titulu. To možno doložiť len listinou vydanou alebo overenou štátnym orgánom, avšak iba za podmienky, že bezprostredne nevyplýva z právneho predpisu. Asi najdôležitejším právom na strane povinného figuruje právo vymedzené v §50 a 51 exekučného poriadku, kde stojí, že povinný môže vzniesť u povereného exekútora do 14dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii (musia byť odôvodnené), a to vtedy, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré buď spôsobili zánik vymáhaného nároku, alebo bránia jeho vymáhateľnosti. Je to možné i vtedy, ak sú iné dôvody, pre ktoré je daná exekúcia neprípustná.²² V skorších paragrafoch, konkrétne v §45-46 zákonodarca vymedzuje fakt, že „ak po podaní námietok exekútor upustí od výkonu exekúcie, o predmetných námietkach netreba ďalej rozhodovať, resp. o nich rozhodne príslušný súd. Proti rozhodnutiu, ktorým sa vyhovie námietkam, je prípustné odvolanie.“²³ Rozhodnutie sa stáva vykonateľným v momente doručenia poverenému exekútorovi.

Právnu ochranou je aj možnosť povinného podať návrh na odklad exekúcie. To najmä v prípade, ak by sa bez svojej viny prechodne ocitol v postavení znemožňujúcim priaznivé exekúovanie resp. neodkladná exekúcia môže jemu alebo jeho rodinným príslušníkom privodiť obzvlášť nepriaznivé následky (ak by však týmto odkladom nebol oprávnený vážnejšie poškodený). Danému odkladu súd vyhovie pod podmienkou, že je povinný fyzickou osobou.²⁴ Ďalším z prostriedkov ochrany povinného je vymedzenie rozsahu, v ktorom môže byť exekúcia vedená. To vôbec nie je na ťarchu oprávneného, keďže tomu sa musí dostať plnenie, na ktoré má právo. Keby aj bola exekúcia vedená v širšom

²¹ ROHÁČ, J. 1996. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov: Manacon, 1996. s. 8.

²² ROHÁČ, J. 1996. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov: Manacon, 1996. s. 46.

²³ Pozri §37 ods. 1 a 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

²⁴ Pozri §56 z. č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

rozsahu ako stačí oprávnenému, hrozila by mu žaloba z bezdôvodného obohatenia.²⁵ Rozsah exekúcie teda musí byť úmerný právu vymáhajúceho veriteľa resp. oprávneného a nesmie presiahnuť účel exekúcie. Je práve na strane oprávneného, aby viedol exekúciu tak, aby stačila a uspokojenie jeho práva v plnej miere a aby od nej upustil, aj keď iba čiastočne, akonáhle zistí jej prevyšujúci rozsah. Tu musí úlohu zohrať aj príslušný súd - priebežne sleduje uspokojovanie vymáhajúceho práva, dodržiavanie zákonných požiadaviek a v neposlednej rade bráni eventuálnemu šikanovaniu povinného zo strany oprávneného. Postavenie a rozhodovanie súdu má v konaní dôležitú úlohu v prípade situácie, ak oprávnený navrhuje naraz niekoľko rôznych exekúcií, avšak na uspokojenie jeho pohľadávky stačí len niektorá, či niektoré z nich. V tom prípade súd sám rozhodne a nariadi len tú či tie exekúcie, ktoré postačia na uspokojenie veriteľovho práva. Exekučný poriadok opisuje aj situácie o súčinnosti oprávneného, povinného a tretích osôb²⁶, ďalej vylúčenie vecí z exekúcie, odklad exekúcie a zastavenie exekúcie. Exekútor má teda dostatok nielen zákonných možností, aby zistil skutočné majetkové pomery povinného a úspešne vykonal exekúciu tak, aby boli požiadavky oprávneného čo najskôr a v plnom rozsahu uspokojená. Exekučné konanie predstavuje značný zásah do majetkovej, ale i osobnej sféry povinného. Preto je potrebné upraviť exekučné konanie maximálne presne, aby oprávnený vedel, akým spôsobom bude môcť dosiahnuť vymożenie priznaného práva. Rovnako i v otázke povinného – aby tiež vedel, akým spôsobom môže byť proti nemu zakročené v prípade, že si nesplní povinnosť, ktorá mu bola uložená exekučným titulom. To sa dosiahne najmä taxatívnym vymedzením možných predmetov exekúcie a rovnako aj jednotlivých exekučných prostriedkov, slúžiacich k vymożeniu práv ako na peňažné, tak i a nepeňažné plnenie. Proti taxatívnemu výpočtu jednotlivých predmetov spadajúcich do exekúcie a rovnako aj exekučných prostriedkov býva uplatňovaný argument, že je v rozpore so zásadou reciprocity, ktorá sa objavuje najmä v medzinárodnom práve procesnom.²⁷ Daný argument je však bezvýznamný najmä v prípade, že zvolené, či už predmety exekúcie, alebo exekučné prostriedky, budú dostatočne uspokojovať práva cudzincov, ak už boli rovnocenné práva priznané tuzemskými či zahraničnými exekučnými titulmi. To v skratke znamená, že rovnako ako zahraničné osoby, ktoré sú nútené sa podrobiť slovenskému právnomu poriadku, sú slovenskí občania povinní podrobiť sa právnomu poriadku a zvyklostiam štátu, v ktorom vymáhajú svoje práva prostredníctvom rôznych exekučných titulov. V humánnej a demokratickej spoločnosti sa

²⁵ WINTEROVÁ, A. 1992. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO. 1992. s. 18.

²⁶ Pozri §34 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

²⁷ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO. 1992. s. 19.

zákonodarcovia tvorbou právnej úpravy nesnažia povinného exekúciou zničiť. Odráža sa to najmä v príkladoch, ako vystaňovanie bytu, kedy nie je možné, aby skončili na ulici, pri zrážkach zo mzdy nie je možné zabaviť celú jeho mzdu. To je samozrejme na úkor práva oprávneného, keďže každá ochrana povinného je akýsi spomaľujúci alebo ak nie aj znemožňujúci faktor uspokojenia oprávneného. Tu sa nám rovno naskytujú otázky: Kam až siahajú medze tejto ochrany? Smeruje táto ochrana len k určitému „znevýhodneniu“ samotného veriteľa, alebo aj spoločnosti ako takej? (príklad: typické lacné sociálne byty). Z tohto pohľadu sa nám otvára možnosť lepšieho prepracovania danej problematiky, a to zamyslieť sa nad koncepciou postavenia vzťahu povinný - oprávnený v otázke ochrany povinného. Na jednej strane sa vyhnúť akémukoľvek bezprostrednému existenčnému ohrozeniu povinného, na strane druhej zabezpečiť, aby takáto ochrana nebola na výrazný a do vysokej miery nevýhodný úkor oprávneného. Pri úvahách *de lege ferenda* je nutné stále prihliadať na to, že optimálna zákonná úprava musí naďalej rešpektovať ako záujem oprávneného na čo najrýchlejšom uspokojení jeho pohľadávky, tak aj samotný záujem povinného na dostatočnom zaistení prostriedkov k uspokojeniu jeho základných životných potrieb. V súlade s touto myšlienkou treba vychádzať i zo zásady, podľa ktorej by povinný nemal stratiť v dôsledku uskutočňovania exekúcie zrážkami zo mzdy záujem o dosahovanie dostatočne vysokej mzdy. Účelné sa taktiež javí aj obmedzenie nadbytočnej ochrany povinného, najmä ak je prílišná ochrana na úkor účelného a rýchleho uspokojenia pohľadávok oprávnených.

Právne postavenie exekútora

Čo sa exekučného poriadku týka, zákonodarca v ňom vymedzuje dve základné úpravy a to "postavenie a činnosť súdnych exekútorov" a "samosprávu exekútorov". V skratke možno objasniť postavenie exekútora. Je ním štátom určená a splnomocnená osoba ustanovená na nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí štátnych orgánov (ďalej ako exekučná činnosť), ako aj ďalších činností podľa tohto zákona. Rovnako ako súdy, i exekútor musí byť vo výkone svojho postavenia a oprávnení nezávislý a nestranný. Svoju činnosť vykonáva len na základe Ústavy SR, zákonov, iných všeobecne záväzných právnych predpisov vydávaných na ich vykonávanie a v neposlednej rade na základe rozhodnutí súdov vydaných v exekučnom konaní. V otázke nezlučiteľnosti je jeho činnosť nezlučiteľná s pracovným pomerom alebo so vzťahom obdobným pracovnému pomeru, ako aj s výkonom inej zárobkovej činnosti. Z uvedeného teda možno konštatovať, že exekútor má podľa slovenských právnych predpisov

postavenie verejného činiteľa (bližšie zákonné vymedzenie pojmu v §128 ods. 1 a nasl. Trestného zákona). Exekútor ďalej plní riadiacu činnosť exekútorského úradu, ktorý v plnej miere plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti, všetko v jeho mene. Exekučnú činnosť vykonáva exekútor, ktorého označuje oprávnený v podanom návrhu. Následne na to ho činnosťou poverí príslušný súd. Požadovaný úkon môže exekútor kedykoľvek odoprieť vykonať, najmä v prípade, ak je nezákonný alebo odporuje všeobecne záväznému právnomu predpisu. Ďalej môže odmietnuť alebo nepokračovať v úkone za predpokladu, že oprávnený nezloží preddavok na odmenu exekútora resp. na náhradu jeho hotových výdavkov. Exekučný poriadok nám ďalej vymedzuje možnosť zastavenia exekúcie príslušným súdom v prípade, ak oprávnený adekvátny preddavok nezloží v určenej lehote.²⁸ „Exekútor môže poskytnúť oprávnenému súčinnosť pri vymáhaní jeho pohľadávky aj bez exekučného titulu (pred rozhodnutím súdu vo veci) na základe písomného plnomocenstva udeleného oprávneným v rozsahu určenom v plnomocenstve.“²⁹ Tieto úkony môže vykonávať ktorýkoľvek exekútor splnomocnený na výkon exekučnej činnosti, ktorý bol o tieto úkony požiadaný či už fyzickou, alebo právnickou osobou. V rámci tejto činnosti „môže prijímať do úschovy peniaze, listiny a iné hnutelné veci.“³⁰ O prípadnom prijatí veci do úschovy exekútor vydá písomné potvrdenie. Často preberanou otázkou sú i exekútorské odmeny. Tie sú upravené upravená v šiestej časti Exekučného poriadku resp. v §196-199, v ktorých je vymedzené, že exekútorovi patrí nielen odmena, ale aj náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času, ktoré uhrádza povinný. Od oprávneného môže exekútor požadovať istý preddavok na odmenu a náhradu hotových výdavkov. V prípade, ak sa jedná o vymoženie pohľadávky na výživnom, tento preddavok platí štát. Všetky tieto príjmy a ich výšku ustanovuje Ministerstvo spravodlivosti SR po dohode s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a to všeobecne záväzným právnym predpisom. Novela priniesla podstatnú úpravu v rámci ochrany oprávneného a to ustanovenie § 46 ods. 5, ktorý obsahuje myšlienku dostatočného uspokojenia oprávneného. V rámci tejto novely sú trovy exekúcie síce uspokojené ako prvé, ale iba v rozsahu 24% plnenia, zvyšok sa použije na uspokojenie strany oprávneného (v rámci istiny vymáhanej pohľadávky).

²⁸ Pozri §57 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

²⁹ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 49.

³⁰ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 49.

3 VŠEOBECNE O SPÔSOBÔCH VYKONÁVANIA EXEKÚCIE

V § 52 Exekučného poriadku je ustanovené, že poverený exekútor vydá exekučný príkaz buď po uplynutí lehoty na vznesenie námietok proti exekúcii, alebo potom, keď sa mu doručí rozhodnutie súdu o námietkach, ktorým sa podané námietky zamietli. Prípadnú exekúciu možno podľa zákona uskutočniť spôsobmi vymedzenými v štvrtej časti, konkrétne v § 62 až 192. V prípade, ak sa za povinnosť ukladá zaplatiť *istú peňažnú sumu*, exekúciu možno vykonávať:

- a) zrážkami zo mzdy a iných príjmov (§66 - §92),
- b) prikázaním pohľadávky (§93 - §113),
- c) predajom hnutelných vecí (§114 - §130),
- d) predajom cenných papierov (§131 - §133),
- e) predajom nehnuteľností (§134 – §178),
- f) predajom podniku (§179).

*„Povaha vymáhaného nároku a predmet, na ktorý sa zákon zameriava, určuje teda spôsob jeho vykonania, čiže exekučný prostriedok. Dlhovaná peňažná suma sa vymáha speňažením nároku na mzdu, rozličných predmetov a časti majetku povinného.“*³¹ Zákon aj presne vymedzuje aj druh majetku, ktorý môže podliehať exekúcii, ako aj jeho samotný rozsah. V otázke hnutelných vecí zákon pripúšťa osobnú prehliadku povinného, prehliadku bytu a iných príslušných miestností povinného, kde by sa mohol nachádzať jeho majetok. Zákonná úprava ďalej pri speňažení hnutelného i nehnuteľného majetku pozná aj dražbu a upravuje i predaj spoluvlastníckeho podielu, ako aj zriadenie sudcovského záložného práva na nehnuteľnostiach.³² Platná právna úprava upravuje potrebu uviesť oprávneným spôsob, akým sa má výkon rozhodnutia uskutočniť (v otázke výkonu rozhodnutia, ktoré ukladá zaplatenie peňažnej sumy). Je samozrejmé, že oprávnený častokrát nepozná povinného majetkové pomery a môže sa stať, že jeho návrh na spôsob a najmä rozsah exekúcie nemôže byť zrealizovateľný. Ako príklad môžem uviesť situáciu, kedy oprávnený navrhne výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy, avšak povinný nepracuje. Rovnako aj prípad, kedy by povinný vybral a zatajil peňažné prostriedky z účtu v banke a to v súvislosti po doručení uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia prikázaním istej pohľadávky.

³¹ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 123.

³² KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 123.

*„Ak však podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá iná povinnosť ako zaplatenie peňažnej sumy, spôsob vykonania exekúcie sa spravuje povahou uloženej povinnosti.“*³³ V tomto prípade ju možno vykonať:

- a) vypratáním (§181 - §185),
- b) odobratím veci alebo cenných papierov (§186 - §188),
- c) rozdelením spoločnej veci (§189 - §190),
- d) uskutočnením spoločných prác a výkonov (§191).

Na rozdiel od prvej skupiny spôsobov vykonávania exekúcie, v prípade tejto skupiny sa dlhované plnenie vykonáva jeho faktickým vykonaním. Treba spomenúť, že vzatím osoby povinného do väzby, ako istá forma exekúcie, ktorou by bol či len nepriamo donútený k určitému plneniu svojej povinnosti, je v našom právnom poriadku *vyľúčená*. Určenie spôsobu exekúcie zákon ponecháva na exekútora v prípadoch, ak to neurčuje samotný zákon.³⁴ Počas jedného exekučného konania môže exekútor využiť aj niekoľko spôsobov, a to najmä v prípade, ak si to vyžaduje samotný účel exekúcie a kombinovateľnosť uľahčí a urýchli jej priebeh. Treba spomenúť, že *„právo na vec, ktoré nepripúšťa exekúciu, môže tretia osoba uplatniť voči oprávnenému na súde návrhom na vylúčenie vecí z exekúcie podľa § 79 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Ide o tzv. excindačnú žalobu (vyľúčovacíu), ktorou sa tretia osoba v konaní exekučnom domáha na oprávnenom vymáhajúcom veriteľovi, aby boli z výkonu exekúcie uskutočňovanej voči povinnému (dlžníkovi) vylúčené veci, ku ktorým žalobcovi svedčí právo nepripúšťajúceho výkon exekúcie.“*³⁵ V prípade úspechu žaloby súd vykonávajúci exekúciu zastaví ex offo resp. z úradnej moci.

Pred konkrétnym vymedzením spôsobov vykonávania exekúcie je potrebné zdôrazniť, že navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní taktiež *vyľúčené*. Obsahuje to najmä zásadu, že *„právne pomery iného ako účastníka konania, ktoré exekúciou vznikli, nemôžu byť dotknuté. Právna ochrana poskytovaná tretím osobám zodpovedá požiadavke právnej istoty vzťahov tretích osôb, založených exekúciou.“*³⁶ Iné spôsoby, ako tie, ktoré ustanovuje Exekučný poriadok, nie sú prípustné. Treba to chápať tak, že exekúcia je aktom, ktorá povinného núti k určitým úkonom a zasahuje jeho do sféry, v niektorých prípadoch dokonca až do práv tretích osôb. Práve z tohto dôvodu musí byť postup, ktorý toto donútenie uvádza do života, vymedzený presne zákonnou úpravou.

³³ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 46.

³⁴ Pozri §167 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

³⁵ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 47.

³⁶ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 121.

4 USPOKOJENIE PRÁV NA PEŇAŽNÉ PLNENIE

4.1 EXEKÚCIA ZRÁŽKAMI ZO MZDY

Úprava daného druhu exekúcie je v zákonnej úprave postavená na prvé miesto spomedzi jednotlivých spôsobov výkonu rozhodnutia. „Zrážkou zo mzdy a iných príjmov je najľahšie dosiahnuť uspokojenie peňažnej pohľadávky oprávneného v prípade, že ako povinný vystupuje fyzická osoba.“³⁷ V praxi predstavujú zrážky zo mzdy deväť desatín výkonu v porovnaní s ostatnými spôsobmi výkonu na peňažné plnenia. Pri študovaní literatúry som prišla na fakt, že ich problematika je najrozsiahlejšia i pokiaľ ide o právnu úpravu, najmä v porovnaní s právnou úpravou s inými exekučnými prostriedkami. Ostatné exekučné prostriedky však prevyšuje aj svojím významom. Dokazujú to i štatistiky, ktoré potvrdzujú zvyšovanie percenta nariadených exekúcií práve zrážkami zo mzdy. V prípade tohto spôsobu vykonávania exekúcie považujem za potrebné však zamyslieť sa nad judikátom R (ČR) 8/1966. Podľa tohto judikátu totiž v rámci peňažných pohľadávok voči povinnému nie je možné nariadiť exekúciu zrážkami zo mzdy manželky povinného v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Tu sa nám naskytuje otázka, je takýto postup správny? Mala by byť mzda manželky povinného naozaj vyňatá z daného spôsobu výkonu exekúcie, aj keď by sa mala považovať za súčasť bezpodielového spoluvlastníctva manželov? Na základe čoho? Je to možno akýsi podnet na zamyslenie, ktorý by mohol byť súčasťou ďalších noviel.

V súčasnosti je jedným z potrebných krokov podľa môjho názoru je aj zdokonalenie postupov pri danej forme exekúcie, keďže práve tá je najčastejšie využívaná a mala by sa vyvíjať priamoúmerne zlepšovaniu trhového mechanizmu a s ním súvisiacimi otázkami zamestnanosti, vývoja cien a využívania počítačovej techniky za účelom výpočtu mzdy. V neposlednej rade podstatným argumentom pre lepšiu úpravu ustanovení o zrážkach zo mzdy je i ten fakt, že subjekty často z neznalosti(?), prípadne i z dôvodov zložitejšej právnej úpravy uskutočňovania zrážok i výplaty zrážok, v praxi podľa ustanovení zákona dôsledne nepostupujú. Vzhľadom k tomu, že neexistuje žiadna podstatná kontrola u podnikov, ako platiteľoch mzdy, nad správnym postupom pri uskutočňovaní zrážok zo mzdy, nepriamo dochádza k zjednodušovaniu postupov pri výpočte zrážok zo mzdy podľa vlastných potrieb. Väčšinou tak robia v rozpore s kogentnými ustanoveniami právnych predpisov upravujúcich danú problematiku. Pri tomto navrhovanom zdokonaľovaní účinnosti právnej úpravy zrážok

³⁷ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 125.

zo mzdy je nutné prihliadať i k rade ďalších právnych predpisov, ktoré o zrážkach zo mzdy hovoria, alebo s nimi bezprostredne súvisia.

Za predmet exekúcie zrážkami zo mzdy je nutné považovať právo povinného na mzdu z akéhokoľvek pracovného pomeru, ako aj odmeny za prácu, ktorá plní funkciu mzdy (vrátane odmien z dohôd v rámci pracovných činností). Tu je potrebné pripomenúť, že predmetom teda nie je samotná mzda, ale nárok povinného na jej vyplatenie. „Mzdou sa rozumie tarifná mzda (základná mzda, mzdová tarifa), mzdové príplatky a ostatné mzdové zložky ustanovené v mzdových predpisoch, prípadne kolektívnych zmluvách. Exekúcií zrážkami zo mzdy podlieha aj doplatok k dosiahnutej mzde pri prevádzaní na inú prácu, mzda za prácu nadčas³⁸, mzdové zvýhodnenie za nočnú prácu a za prácu vo výškach, mzda a náhrada mzdy za sviatky a pod.“³⁹ Vyjadruje isté právo zamestnanca na odmenu za vykonanú prácu, ako aj povinnosť zamestnávateľa odmeňovať zamestnancov za ich prácu. Ako náhradu mzdy z hľadiska zrážok zo mzdy možno považovať i mzdové vyrovnanie poskytované pri organizačných zmenách uvoľňovaným pracovníkom alebo tým, u ktorých dochádza ku zmene pracovnej činnosti, vrátane príspevku pred nástupom do zamestnania a odstúpného.⁴⁰

Dnes aj celkom diskutovanou otázkou je určenie nepostihnuteľnej základnej mzdy povinného alebo životného minima. Ochrana povinnej osoby by aj napriek všetkým skutočnostiam nemala prevážiť nad ochranou oprávneného. Preto je nesmierne dôležité vymedziť takú čiastku, ktorú i v prípade nízkej, či minimálnej mzdy, bude možno vždy povinnému zraziť. K výpočtu časti mzdy, ktorá má byť zrazená povinnému, dochádza u platiteľa mzdy, a to buď manuálnej, alebo pomocou výpočtovej techniky. Zvyšná časť je vyplácaná povinnému. Nariadiť výkon rozhodnutí zrážkami zo mzdy sa dá podľa platnej právnej úpravy vždy len vo vzťahu ku konkrétnemu platiteľovi mzdy. V prípade nesplnenia povinnosti by mala byť vždy povinnému uložená pokuta. V tomto smere by nebolo na škodu prepracovať úpravu oznamovacej povinnosti povinného v prípade, že poberá mzdu od viacerých zamestnávateľov (resp. platiteľov mzdy). A to i v otázke sankcionovateľnosti. Základná problematika je v správnom, jednotnom a presnom stanovení povinnosti povinného oznámiť platiteľovi mzdy: zmenu platcu mzdy, výkon vedľajšieho pracovného pomeru u inej organizácie a uzatvorenie dohody o pracovnej činnosti.

³⁸ Judikát R 19/1987.

³⁹ Pozri §111 ods. 2 z. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce.

⁴⁰ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO, 1992. s. 33.

Priebeh a rozsah zrážok

Zákonné ustanovenia o exekúcii zrážkami zo mzdy a z iných príjmov môžeme v poriadku nájsť v prvom diely prvej hlavy, konkrétne v § 66 až 92. Tie ustanovujú nielen základné pojmy tejto problematiky, ale aj priebeh a samotný rozsah exekúcie. O začatí exekúcie zrážkami zo mzdy oprávneného a zároveň aj povinného upovedomí poverený exekútor. Súbežne nariadi platiteľovi mzdy, aby „*odo dňa doručenia príkazu na začatie exekúcie zrážkami zo mzdy povinného /ďalej len "príkaz na začatie exekúcie"/ vykonával zo mzdy povinného určené zrážky a nevyplácal zrazené sumy povinnému.*“⁴¹ Platiteľ mzdy povinného nie je síce účastníkom konania, ale pri samotnej exekúcii je dôležitým subjektom. Príkaz na začatie exekúcie exekútor doručuje do vlastných rúk. Práve dňom doručenia stráca povinný právo na vyplatenie čistej mzdy. Príkaz sa doručuje oprávnenému, povinnému, ako aj platiteľovi mzdy. Exekúcia je obmedzená najmä výškou vymáhanej pohľadávky a jej príslušenstva. Povinný môže tejto exekúcii zabrániť a to tak, že svoju povinnosť splní dobrovoľne. Rovnako však môže podať i námietky a to do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie.⁴² Po márnom uplynutí danej lehoty exekútor následne vydá exekučný príkaz. Práve povaha mzdy je rozhodujúca pri výbere správnej úpravy výkonu rozhodnutia na zrážky zo mzdy a iných príjmov. Základným účelom mzdy je pokrytie osobných potrieb povinného ako aj jeho rodiny. Pokiaľ by výkon rozhodnutia postihol mzdu v plnom rozsahu bez obmedzenia, istého rešpektovania jej povahy, mohla byť nastať istá existenčná prekážka na strane povinného. Práve tento fakt zákonodarca postavil do centra pozornosti a musel vypracovať takú úpravu výkonu zrážky zo mzdy, ktorá by zabezpečovala výkon rozhodnutia v rámci mzdy povinného v obmedzenom rozsahu. Výška mzdy nespádajúca do výkonu závisí od výšky príjmu povinného. V praxi to v skratke znamená to, že čím viac povinný na svoj účet zarobí, tým vyššia čiastka mu z jeho mzdy zostane (samozrejme do určitej výšky). Predmetná úprava dokonca nie je ani v rozpore so záujmami oprávneného, keďže čím vyšší bude zárobok povinného, tým bude vyššia tá časť mzdy, ktorá pripadá oprávnenému. V prvom ustanovení týkajúcom sa exekúcie zrážkami zo mzdy sa nachádza všeobecná požiadavka spočívajúca v možnosti nariadiť a vykonať exekúciu len v takom rozsahu, aby to postačilo na uspokojenie práva oprávneného.⁴³ Výška jeho pohľadávky tvorí akúsi hranicu, ktorá vytvára obmedzenie pri samotnom výkone práva. Táto hranica je ako som už vyššie

⁴¹ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov: Manacon, 1996. s. 51.

⁴² Pozri §50 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁴³ Pozri §66 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

spomenula tvorená nielen samotnou priznanou pohľadávkou, ale aj jej príslušenstvom⁴⁴. „Zrážky sa vykonávajú z čistej mzdy povinného, ktorá sa vypočíta tak, že zo mzdy sa odpočíta preddavok na daň alebo na daň z príjmov fyzických osôb, odvody zdravotného poistenia, odvody nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, odvody do Fondu zamestnanosti Slovenskej republiky.“⁴⁵ Do čistej mzdy sa podľa zákonnej úpravy započítavajú aj „čisté odmeny za vedľajšiu činnosť, náborový príspevok a hodnota naturálií.“⁴⁶ V prípade, že je povinný zamestnancom u viacerých zamestnávateľov, a teda poberá viacero miezd, na účely exekúcie sa všetky tieto mzdy spočívajú a to v každom výplatnom období. V negatívnom vymedzení zákon vypočítava prídavky na deti a príplatok k prídavkom na deti. Tie sú vyplácané podľa predpisov o nemocenskom poistení. Ďalej medzi ne môžeme zaradiť i sumy poskytované na náhradu nákladov, ktoré sú spojené s pracovným výkonom (ako napr. pri pracovných cestách). Keď by sme mali porovnať uvedený rozsah s rozsahom zrážok zo mzdy podľa Občianskeho súdneho poriadku, dochádza tu k určitému rozšíreniu rozsahu zrážok zo mzdy. V §70 Exekučného poriadku je obsiahnutá myšlienka, že „povinnému sa nesmie zraziť z mesačnej mzdy základná suma, spôsoby jej výpočtu ustanoví nariadením vláda Slovenskej republiky.“ Ak by nastala situácia, žeby platiteľ mzdy nesprávne započítal sumu do základnej nepostihnuteľnej sumy, mohol by sa vystaviť nebezpečenstvu podania žaloby oprávneným. V prípade, že ide o výživné pre maloleté dieťa, základnú sumu predstavujúcu nezraziteľnú časť zo mzdy je 70 % základnej sumy. Ustanovenie rieši aj situácie s medzinárodným prvkom - ak sa jedná o osobu, ktorá je zamestnancom v zahraničí a jeho mzda sa počíta pomocou „platového koeficientu“ (resp. iným spôsobom), spôsob výpočtu základnej sumy je v totožnom pomere ako predmetná suma.

Tretinový systém

Pri výpočte sumy podliehajúcej exekúcii zrážkami zo mzdy sa vychádza z tretinového systému. Ten spočíva v zistení platiteľom mzdy výšku čistej mzdy podliehajúcej zrážkam a tú následne rozdelí na tretiny. „Z čistej mzdy, ktorá zostáva po odpočítaní základnej sumy a ktorá sa zaokrúhli na eurocenty smerom nadol na sumu deliteľnú tromi, možno zraziť na vymoženie pohľadávky oprávneného len jednu tretinu. Na prednostné pohľadávky sa zrážajú dve tretiny. Prednostné pohľadávky sa uspokojujú najprv z druhej tretiny, a až vtedy, ak táto

⁴⁴ úroky, súdne trovy, ktoré sú vymedzené v exekučnom titule a ďalšie trovy exekúcie.

⁴⁵ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 52.

⁴⁶ Pozri §69 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

tretina na ich úhradu nestačí, uspokojujú sa spolu s ostatnými pohľadávkami z prvej tretiny.“⁴⁷ Každá tretina je teda prerozdeľovaná v skratke nasledovne:

- **prvou tretinou** sa uspokoja bežné pohľadávky,
- **druhou tretinou** sa uspokoja iba prednostné pohľadávky,
- **tretia tretina** sa započítava k základnej nepostihnuteľnej sume a následne sa vypláca

povinnému.⁴⁸ Príkaz na začatie exekúcie i samotný exekučný príkaz musí obsahovať informáciu, či je vymáhaná bežná alebo prednostná pohľadávka. Na posúdenie tohto faktu je príslušný práve exekútor, rovnako však aj platiteľ mzdy povinného ako ochrana pred možným uplatnením si práva na výplatu súm zo strany oprávneného. Vymáhané pohľadávky môžeme deliť na:

- a) prednostné⁴⁹,
- b) ostatné pohľadávky.

Konkrétne vykonávanie zrážok nám v Exekučnom poriadku upravujú ustanovenia §72 a nasl. Upravujú najmä *„postup platiteľa mzdy pri vykonávaní zrážok zo mzdy, ak sa zrážky zo mzdy povinného vykonávajú na uspokojenie niekoľkých pohľadávok.“*⁵⁰ Tie nadväzujú na ustanovenia §70 - §71 Exekučného poriadku vo vzťahu k uspokojovaniu pohľadávok v rámci tretinového systému. Spomenula som, že jednotlivé pohľadávky sú uspokojené z prvej tretiny bez ohľadu na to, o aký druh pohľadávok ide (teda či o prednostné, alebo ostatné). Ak však dochádza k zrážkam z druhej tretiny, je potrebné uspokojiť najprv pohľadávky výživného, a až následne na to ostatné prednostné pohľadávky. Prax nám občas odhaľuje situácie, kedy zrazená suma pochádzajúca z druhej tretiny nestačí na pokrytie pohľadávok výživného. Vtedy sa postupuje nasledovne: nastane najprv uspokojenie bežného výživného oprávnených, a následne nato nastupujú nedoplatky za skorší čas podľa pomeru bežného výživného. Ak je situácia natoľko nepriaznivá, že *„nemožno kryť v plnom rozsahu ani bežné výživné všetkých oprávnených, rozdelí sa medzi nich suma zrazená z druhej tretiny pomerne podľa výšky bežného výživného bez ohľadu na výšku nedoplatkov.“*⁵¹ Pri viacerých oprávnených a ich pohľadávkach sa uspokojovanie riadi zásadami proporcionality, priority a prednosti. Čo sa poradia pohľadávok týka, spravujú sa dňom doručenia príkazu na začatie exekúcie platiteľovi mzdy (zásada priority, ktorá predstavuje uprednostnenie v uspokojovaní pohľadávok, ktoré sa

⁴⁷ Pozri §71 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁴⁸ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 132.

⁴⁹ Pozri §71 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁵⁰ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 134.

⁵¹ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 134.

vymáhajú, a to podľa časového poradia u platiteľa mzdy). Naskytnuté poradie ostáva zachované u každého ďalšieho platiteľa mzdy.⁵² V prípade doručenia príkazu v jeden deň na viacero pohľadávok majú tieto pohľadávky *rovnaké poradie*. Pre prípad, že suma nestačí na ich uspokojenie, uspokojujú sa pomerne. Tu sa nám objavuje ďalšia spomínaná zásada, a to *zásada proporcionality*. Špecifické postavenie majú pohľadávky výživného, a to z toho dôvodu, že je hlavným a v niektorých prípadoch i jediným zdrojom oprávneného a slúžia na jeho osobné potreby. Z tohto dôvodu majú prednosť pred ostatnými pohľadávkami. V otázke vykonávania zrážok je možné i isté obmedzenie:

a) prvé obmedzenie – vyplývajúce z výšky uspokojovaných pohľadávok a jej príslušenstva.

b) druhé obmedzenie – spočívajúce v čo najvyššej prípustnosti zrážok zo mzdy povinného ustanovenej zákonom (nie je prípustné, ak povinný súhlasí so zrážkami vo väčšom rozsahu).⁵³

V prípade, že povinný nepoberá mzdu po dobu 3 mesiacov aspoň v takej hodnote, aby sa z nej dali vykonávať zrážky, platiteľ mzdy musí túto skutočnosť oznámiť exekútorovi. Exekútor môže v takom prípade využívať viacero spôsobov na vykonávanie exekúcie, až kým nebude oprávneného pohľadávka splnená. Ak sa dosiahne uspokojenie pohľadávky v plnej miere, platiteľ mzdy prestáva vykonávať zrážky (aj po oznámení exekútorom). Stáva sa, že počas vykonávania zrážok môžu nastať zložitejšie prípady a to napr. „*ak sa vykonáva rozhodnutie, v ktorom sa oprávnenému priznáva právo na opakujúce sa dávky, vzťahuje sa exekučný príkaz aj na dávky, ktoré sa stanú splatnými až v budúcnosti. To isté platí, ak sa v rozhodnutí povinnému uložilo zaplatiť peňažnú sumu v splátkach.*“⁵⁴ V tomto smere môžeme subsidiárne sledovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom stojí, že „*rozsudok odsudzujúci na plnenie dávok zročných v budúcnosti možno zmeniť, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok.*“⁵⁵ V tom prípade pri zmene výživného sa exekučný príkaz vzťahuje aj na dodatočnú časť výživného.

Ak zamestnávateľ platí mesačnú mzdu prevažne na dvakrát (v prípade preddavku a vyúčtovania), môže primerané zrážky vykonať povinnému už z preddavku. Zákonná úprava ponecháva výber na platiteľa mzdy, no je výhodnejšie, keď sa zrážky vykonávajú z preddavku aj vyúčtovania. Dôvod na podobný postup je čisto účelový – ak by nastala situácia, kedy by zamestnávateľ resp. platiteľ mzdy vyplatil časť mzdy povinnému pred doručení príkazu na začatie exekúcie, nebude sa prihliadať na vykonanú výplatu a zrážky by sa vykonávali akoby

⁵² KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 134.

⁵³ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 136.

⁵⁴ Pozri §75 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁵⁵ Pozri §163 z. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

mal povinný právo len na zvyšnú sumu nevyplatenj mzdy. Výplatu zrážok oprávnenému vykoná vždy až „po uplynutí príslušného mesiaca, ak by však platiteľ mzdy vyplatí preddavok za dlhšie obdobie, ako je jeden mesiac, prepočíta sa, koľko pripadá na konkrétne mesiace a z tejto sumy sa následne vytýčia zrážky“. Tak sa mzda za uplynulý rok rozdelí priamoúmerne na predmetné mesiace. Oprávnený má potom nárok na rozdiel medzi sumami, ktoré by sa mali zraziť a čiastkami, ktoré sa oprávnenému už vyplatili. Oprávnený a povinný sa môžu dohodnúť, že zrážky budú nižšie, oznámia to exekútorovi a ten následne vyzve platiteľa mzdy, aby ich znížil. Suma však nesmie prevýšiť v príslušnom výplatnom období prípustnú výšku zrážok určenú v zákone. Túto dohodu môže oprávnený kedykoľvek odvolať a oznámiť svoje rozhodnutie exekútorovi, ktorí ďalej informuje povinného aj platiteľa mzdy, ktorý pokračuje zrážaním prvotnej sumy určenej v príkaze. Počítanie sumy, ktorú možno zraziť, je častokrát zložitý proces. Platiteľ mzdy je povinný zrážať zrážky riadne, včas a v ustanovenom rozsahu a následne ju vyplatiť oprávnenému. Keďže nesprávny výpočet by nemusel mať na platiteľa mzdy pozitívny dopad, posledné ustanovenie týkajúce sa vykonávania zrážok obsahuje možnosť platiteľa mzdy, povinného alebo oprávneného, požiadať exekútora aby určil sumu, ktorá sa má v príslušnom období zo mzdy zrážať.⁵⁶

Odklad a zastavenie exekúcie

Po vykonaní zrážok zo mzdy sa exekúcia končí a nie je potrebné rozhodovať o jej zastavení. Zákon však umožňuje odložiť vykonávanie exekúcie súdom a vo výnimočnom prípade.⁵⁷ Povinný môže podať návrh na zastavenie exekúcie, ak sa vykonávajú už iba na bežné výživné a dá sa predpokladať, že nasledujúcu dobu bude platiť dobrovoľne. Súd si môže pred vyslovením rozhodnutia vyžiadať stanovisko od príslušného štátneho orgánu (vypočúvanie a pod.) - v tomto ustanovení môžeme nájsť istú ochranu povinného. O odklade rozhoduje súd, ktorý poveril exekútora výkonom exekúcie. Ako som spomenula, musí ísť o výnimočný prípad ako napr. nepriaznivost' exekúcie na povinného alebo jeho rodinu resp. ak by bol výkonom exekúcie inak vážne poškodený. Tým pádom platiteľ mzdy nevykonáva zrážky odo dňa oznámenia rozhodnutia súdu o povolení odkladu až pokiaľ mu exekútor nedoručí oznámenie o pokračovaní. Ďalej môže súd povoliť odklad vtedy, ak sa očakáva zastavenie exekúcie. Platiteľ mzdy síce v zrážaní pokračuje, no získané sumy oprávnenému k dispozícii nedáva. Zrazené sumy sa povinnému vrátia až pri zastavení exekúcie.

⁵⁶ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 142.

⁵⁷ Pozri §79 ods. 1 a 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

Výplata vykonaných zrážok, zmena platiteľa mzdy a niekoľko platiteľov mzdy

Exekučný poriadok upravuje danú problematiku v ustanoveniach §81 až 88. Ustanovenia vo väčšej miere korešpondujú s úpravou Občianskeho súdneho poriadku. Je tu badateľná iba rozdielnosť v pojmovom vymedzení subjektov a pod. Zrazenú mzdu vypláca platiteľ mzdy riadne a včas oprávnenému, v prípade viacerých oprávnených môže zasielať zrazenú mzdu príslušnému exekútorovi, ktorý ju následne prerozdelením oprávneným. To môže byť úloha neľahká, najmä ak sú predmetom pohľadávky rôznych oprávnených s rôznym poradím (napr. mimo bežných pohľadávok aj pohľadávky výživného). Platiteľ mzdy síce vypláca zrazenú sumu, a teda má dôležité postavenie v samotnom procesnom úkone, avšak sám nie je účastníkom konania. Z toho vyplýva, že ani nemôže uplatňovať svoje práva a záujmy. Túto skutočnosť môžeme nájsť i v zákonnej úprave konkrétne v § 81 ods. 2, ktorej myšlienku som spomenula vyššie a to, že *„aj napriek existencii pohľadávky na strane platiteľa mzdy, nemôže si ju započítať zo zrazenia sumy patriacej oprávnenému.“* Takže síce má dôležité postavenie, no nemá z daných povinností žiadny prospech. V prípade nerešpektovania a neplnenia si svojich povinností mu dokonca hrozí nebezpečenstvo podania poddĺžnickej žaloby oprávneným, resp. mu môže súd uložiť poriadkovú pokutu.⁵⁸ *Poddĺžnicka žaloba* umožňuje oprávnenému subjektu dožadovať sa na súde práva na vyplatenie súm, ktoré mal platiteľ mzdy povinne riadne a včas zrážať. Rovnako i v prípade, ak ich platiteľ mzdy takto nevyplácal, resp. ak ich vyplácal, ale v menšom množstve alebo ak nevyplácal zrážky bez odkladu po tom, ako mu bol doručený exekučný príkaz. Môže sa stať, že platiteľ mzdy nevie správne určiť adresu oprávneného (na adrese v exekučnom príkaze sa nezdržiava/nebýva). Exekútor mu určí, ako so sumami nakladať. Pri neúspešnom hľadaní adresy môže predmetné sumy uložiť do úschovy, čím si svoju povinnosť riadne splnil.

Pri uskutočňovaní exekúcie zrážkami zo mzdy sa môže stať, že povinný počas jej výkonu zmení zamestnávateľa t.j. platiteľa mzdy. Nový platiteľ mzdy musí pokračovať ihneď potom, ako sa dozvie o vydaní príkazu na začatie exekúcie od predchádzajúceho platiteľa mzdy či povinného. Ak sa o tejto skutočnosti nedozvie priamo od nich, je povinný tak urobiť doručením príkazu na začatie exekúcie alebo po doručení exekučného príkazu.⁵⁹ Tieto ustanovenia nepriamo chránia oprávneného najmä tým, že bránia povinnému, aby sa pri častom menení zamestnávateľov vyhýbal plneniu povinností. Aj na podobné situácie je zákon pripravený - ak zamestnávateľ prijíma nového zamestnanca, má povinnosť vyžiadať si

⁵⁸ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s.146.

⁵⁹ Pozri §83 ods. 1 až 3 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

informácie o predchádzajúcom zamestnaní, rovnako aj či sa vydal príkaz na začatie exekúcie (exekučný príkaz), ktorý príslušný exekútor ho vydal a kto je oprávnenou osobou. Následne na to vzniká novému platiteľovi mzdy oznamovacia povinnosť voči exekútorovi, pričom mu oznámi všetky potrebné doterajšie skutočnosti. Povinný rovnako musí oznámiť zmenu pracovného pomeru exekútorovi (do 1 týždňa), resp. ak ukončil pracovný pomer u doterajšieho zamestnávateľa. V rovnakom čase vzniká oznamovacia povinnosť voči exekútorovi aj v postavení platiteľa mzdy (predloží aj vyúčtovanie zrážok, ktoré boli vykonané a zoznam s poradím pohľadávok). Exekučný príkaz mimo základných údajov informatívnej povahy⁶⁰ obsahuje i vyzvanie platiteľa mzdy k zrážaniu zo mzdy a poučenie o jeho povinnostiach.

Za bežných okolností má zamestnanec pracovný pomer iba u jedného zamestnávateľa, za ktorý poberá jednu mzdu. Ustanovenia zákona však upravujú i situáciu, kedy zamestnanec pracuje pod viacerými zamestnávateľmi (teda poberá i niekoľko miezd). Za účelom exekúcie sa tak všetky mzdy poberané povinným sčítajú (stáva sa tak najmä pri súbežných pracovných pomeroch). Exekučný príkaz a príkaz na začatie exekúcie sa totiž vzťahujú na všetky mzdy povinného. Pri vykonávaní zrážok niekoľkými platiteľmi mzdy zrazené sumy pošlú exekútorovi, ktorý ich následne vyplatí oprávnenému, a ak je výsledná suma vyššia, ako skutočná pohľadávka oprávneného, nadbytočnú časť exekútor vráti. „*Pri výpočte mzdy povinného podliehajúcej zrážkam môže sa základná nepostihnuteľná suma na osobu povinného a na každú osobu, ktorej poskytuje výživné, ponechať iba raz. Ak povinnému majú vykonávať zrážky zo mzdy niekoľkí platelia mzdy, treba určiť, akú časť základnej nepostihnuteľnej sumy má ponechať každý z nich.*“⁶¹ V tomto smere je dôležité postavenie exekútora, ktorí určuje nepostihnuteľnú základnú sumu pre každého platiteľa mzdy (laicky povedané im určí, ktorú sumu musia pre povinného ponechať). Exekútor do samého konca sleduje samotné vyplácanie zrážaných súm, až kým nie je oprávneného pohľadávka uspokojená (vrátane príslušenstva). Po úspešnom uspokojení pohľadávky exekútor vyzve platiteľov mzdy, aby vo vykonávaní zrážok nepokračovali.

4.2 EXEKÚCIA ZRÁŽKAMI Z INÝCH PRÍJMOV

Ako som už uviedla, do predmetu zrážok môžeme mimo mzdy povinného zaradiť aj príjem, ktorý predstavuje akúsi odmenu za vykonanú prácu. Predmetné príjmy, ktoré môžu

⁶⁰ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 150.

⁶¹ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 154.

nahrádzať odmenu za prácu, upravuje Exekučný poriadok nasledovne: „*Sú to najmä odmeny vyplývajúce z dohody o vykonaní práce, náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca, dávky sociálneho poistenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia.*“⁶² Ustanovenie zákona ďalej pokračuje aj vo vymedzení preddavkov členov družstiev.⁶³ Tu je obsiahnutý postup výpočtu a vykonania zrážok z odmeny členov družstiev, musí sa jednať o dobu dlhšiu ako jeden mesiac, pričom výška ich odmeny je jasná až po samotnom vyúčtovaní. Z daného časového rozsahu sa vypočíta, koľko pripadá na každý mesiac z príslušného preddavku a zo sumy na mesiac sa vykoná zrážanie. Čistý príjem ale neobsahuje položky akými sú napr. prídavky na deti (rovnako aj príplatok) a zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, rovnako ani suma na úhradu nákladov za pobyt v ústave sociálnej starostlivosti, ako aj suma predstavujúca v danom ústave vreckové.⁶⁴ Netreba zabudnúť pripomenúť fakt, že pre iné príjmy pojem „platiteľ mzdy“ nie je známy. Preto zákonodarca do §91 obsahol myšlienku, podľa ktorej ak je v ustanovení o zrážkach zo mzdy spomenutý „platiteľ mzdy“, vzťahuje sa ustanovenie rovnako na právnickú osobu, ako aj fyzickú osobu. Tým teda prislúchajú rovnaké práva a povinnosti bez rozdielu.

4.3 EXEKÚCIA PRIKÁZANÍM POHLÁDÁVKY

Pri študovaní problematiky som postrehla skutočnosť, že práve prikázanie pohľadávky je azda najmenej používaným spôsobom výkonu rozhodnutí pri peňažných plneniach. Oproti minulosti sa však situácia postupne mení a dá sa očakávať jej zvyšovanie. Možno tak dedukovať najmä zo skutočnosti, že oprávnený musí mať vyhradené právo voľby. Právna úprava exekučného konania by mu mala poskytnúť čo najrozsiahlejšiu škálu právnych prostriedkov, pomocou ktorých si postupne vydobyje všetky svoje pohľadávky voči povinnému vrátane príslušenstva, s výnimkou majetku, ktorý je právne nepostihnuteľný. Logicky si teda oprávnení vyberajú ten spôsob exekúcie, ktorý im najrýchlejšie a najľahšie uspokojí ich pohľadávky. Všetko závisí od podmienok spoločnosti – rozvoj bezhotovostného styku, rozšírenie osobných účtov, rozvoj súkromného podnikania (a teda zväčšujúce sa množstvo občanov nepracujúcich v pracovnom pomere a nepoberajúcich mzdu), toto všetko má za následok zvýšený počet exekúcií prikázaním pohľadávky dokonca i v nepodnikateľskej (osobnej) majetkovej sfére.⁶⁵ Podstata exekúcie prikázaním pohľadávky spočíva v tom, že

⁶² Pozri §89 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁶³ Pozri §90 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁶⁴ ROHÁČ, J. *Exekúcia, posledná možnosť ako vymôcť právne nároky*. Prešov : Manacon, 1996. s. 53.

⁶⁵ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO. 1992. s. 45.

postihuje pohľadávku povinného voči tretej osobe a z tejto pohľadávky následne uspokojí svoju vymáhanú pohľadávku. Aby sa splnil tento cieľ, musí rozhodnutie o vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky obsahovať dve zložky a to *arrestatorium* a *inhibitorium*.

Arrestatorium je akýsi zákaz vyplatenia pohľadávky poddlžníkom voči povinnému. Obsahuje rovnako aj požiadavku vyplatenia pohľadávky oprávnenému poddlžníkom, samozrejme len do výšky pohľadávky s prislúchajúcim príslušenstvom. O tom, že bolo vydané rozhodnutie o exekúcii, musí byť poddlžník informovaný. Vyplatením pohľadávky oprávnenému sa poddlžník zo zákona zbaví povinnosti voči povinnému.

Inhibitorium je zákaz daný povinnému, aby so svojou pohľadávkou akokoľvek nakladal. Doručením nariadenia k výkonu exekúcie povinný stráca právo k jej vyplateniu ako aj právo akokoľvek s ňou nakladať.⁶⁶ Ak by som mala porovnať úpravu Exekučného poriadku s úpravou v Občianskom súdnom poriadku, Exekučný poriadok poníma problematiku extenzívnejšie a precíznejšie. Čo sa pozitívneho vymedzenia vymáhaných pohľadávok týka, zákon nemá nejaké obmedzujúce ustanovenia (možno vymôcť akékoľvek pohľadávky priznané (a splatné) exekučným titulom). Platná právna úprava ich delí do dvoch skupín:

- ***mzdu a iné opakujúce sa plnenia*** predstavujúce odmenu za prácu alebo nahradzujúce povinnému odmenu za vykonanú prácu. Zvyčajne sa jedná o nároky z pracovného pomeru a nemocenského či sociálneho zabezpečenia. Platná úprava je odôvodnená existenčnou povahou pohľadávky mzdy, pre ktorú musí byť zaručená špeciálna ochrana povinného a ďalej tým, že ide o opakujúce sa plnenie.

- ***ostatné pohľadávky*** z rôznych právnych dôvodov, ktoré sú na rozdiel od prvej skupiny charakterizované najmä jednorázovosťou. „Následne sa delí na:

a) *prikázaním pohľadávky z účtu v banke (§94 – 104),*

b) *prikázaním iných peňažných pohľadávok (§ 105 – 112),*

c) *postihnutím iných majetkových práv (§113).*“⁶⁷

Exekučný poriadok upravuje i negatívne vymedzenie pohľadávok, ktoré nemôžu byť predmetom daného spôsobu exekúcie:

- „*podiel sporiteľa na majetku v dôchodkovom fonde,*

- *podiel účastníka na majetku v doplnkovom dôchodkovom fonde zodpovedajúci výške príspevkov zamestnávateľa zaplatených za tohto účastníka a výnosov z ich investovania.*“⁶⁸

⁶⁶ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO. 1992. s. 46.

⁶⁷ Pozri §93 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁶⁸ Pozri §115 ods. 4 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

4.3.1 Exekúcia prikázaním pohľadávky z účtu v banke

Na účely Exekučného poriadku sa myslí účet, ktorý je uzavretý v tuzemskej banke (bežný alebo vkladový účet) pričom nezáleží, či sa vedie v eurách alebo sa jedná o devízový účet v cudzej mene. Exekúcia sa uskutočňuje odpísaním pohľadávky a jej príslušenstva z účtu. Tento spôsob exekúcie je v zákone uvádzaný na druhé miesto hneď za zrážkami zo mzdy (rozvojom peňažného styku jeho zaužívanie v spoločnosti stúpa). Samotná exekúcia sa uskutoční tak, že banka pohľadávku s príslušenstvom povinnému odpíše a následne ju uhradí oprávnenému (i pri vklade a vkladovom účte). „*Exekútor poverený vykonaním exekúcie*

a) prikáže banke, ktorá vedie účet povinného, aby po doručení príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke (ďalej len „príkaz na začatie exekúcie“) zablokovala sumu vo výške pohľadávky a jej príslušenstva z účtu povinného s výnimkou plnenia za účelom uspokojenia pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a trov exekúcie bezhotovostným prevodom na účet určený exekútorom,

b) upovedomí o začatí exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke oprávneného a povinného a zakáže povinnému, aby po tom, keď sa mu doručí upovedomenie o začatí exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, nakladal s prostriedkami na účte až do výšky vykonateľnej pohľadávky a jej príslušenstva s výnimkou nakladania s prostriedkami na účte len za účelom uspokojenia pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a trov exekúcie.“⁶⁹

V prípade, že oprávnenému je účet povinného známy, uvedie jeho číslo a rovnako i určí banku, v ktorej je príslušný účet vedený. Exekúciu prikázaním pohľadávky začína poverením súd, ktorý poverí exekútora, aby uskutočnil exekúciu. Poverenie obsahuje i postup exekútora počas exekúcie, pričom základ tvorí príkaz banke k odpísaniu pohľadávky s príslušenstvom z účtu, ktorý vlastní povinný. Rovnako o začatí exekúcie upovedomí oprávneného a povinného, pričom práve povinný stráca právo disponovať s prostriedkami na účte do výšky pohľadávky oprávneného (aj s príslušenstvom) už po doručení upovedomenia o začatí exekúcie. Príkaz obsahuje účet, na ktorý povinný plní pohľadávku oprávneného, príslušenstvo a trovy exekúcie. Exekútor vydá príkaz na vykonanie exekúcie až po márnom uplynutí lehoty 14 dní vzniesť námietky proti nej alebo potom, ako bolo doručené rozhodnutie súdu o ich zamietnutí. Príkaz sa mimo povinného (do vlastných rúk) a oprávneného doručuje i banke povinného. Tá je povinná vykonať vyplatenie pohľadávky hneď po jeho doručení a vzťahuje sa i na tie sumy, ktoré na účet povinného dôjdu po doručení

⁶⁹ Pozri §95 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

příkazu (obdobne sa pristupuje i v Občianskom súdnom poriadku pri prikázaní pohľadávky v rámci účtu tuzemského peňažného ústavu). „*Ak exekútor nevydá exekučný príkaz v lehote uvedenej v odseku 1, je povinný vydať príkaz na odblokovanie účtu povinného. Exekútor môže vydať príkaz na odblokovanie účtu povinného aj z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôvod, pre ktorý došlo k odblokovaniu účtu, musí exekútor uviesť v príkaze na odblokovanie účtu. Príkaz na odblokovanie účtu sa doručí banke do vlastných rúk alebo prostriedkami elektronickej komunikácie so zaručeným elektronickým podpisom; banka účet odblokuje hneď po doručení príkazu na odblokovanie účtu.*“⁷⁰ Čo sa týka pohľadávok a ich poradia, to sa riadi presnými dňami, kedy sa doručia príkazy banke. Ak ich bolo v príslušný deň viacero, pohľadávky dostávajú rovnaké poradie (v prípade nedostatočných prostriedkov na uspokojenie – pomerne). Ak je podkladom exekúcie rozhodnutie, v ktorom sa priznávajú oprávnenému isté dávky, ktoré sa opakujú, príkaz sa vzťahuje i na tie dávky, ktoré budú splatné až v budúcnosti (rovnako, ako pri platení vo forme splátok). Platná právna úprava počíta i so situáciou, že sa môže počas exekučného konania zmeniť rozsudok v rámci zvyšovania výživného. V tom prípade sa rozhodnutia vzťahujú i na všetky zvýšené sumy výživného. Rovnako tak platí aj v prípade, ak na účte nie sú žiadne peňažné prostriedky. Exekúcia sa teda vzťahuje aj na tie prostriedky, ktoré budú na účet pripísané až po tom, ako sa banke doručil príkaz. Zmysel ustanovenia môžeme hľadať najmä v tom, že účet povinného je postihovaný zrážkami až dovtedy, kým nie je vymáhaná pohľadávka úplne splatená. Nie je pritom podstatné, ako dlho exekúcia bude trvať a oprávnený nemusí zakaždým podávať ďalší nový návrh na exekúciu. Ako podpornú judikatúru tejto myšlienky môžem uviesť napr. ČR Rč 58/1995.⁷¹ Ako v každej diskutovanej veci, aj tu niektorí teoretici zastávajú i opačný názor. Podľa nich ak sa na účte nenachádza dostatok finančných prostriedkov na uspokojenie pohľadávky, má sa uspokojiť iba sčasti, resp. ak na účte nie sú žiadne finančné prostriedky, nemá sa uspokojiť vôbec. Rovnako sa účinky exekúcie nemôžu vzťahovať ani na tie sumy, ktoré by mali byť na príslušnom účte v budúcnosti. Osobne som názoru, že pokiaľ povinný nie je schopný mať na účte aspoň minimálnu čiastku, ktorá by aspoň sčasti pokryla pohľadávku oprávneného, hľadala by som inú cestu, ako ju právne vymôcť.

⁷⁰ Pozri §96 ods. 4 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁷¹ „*Nařízeným soudním výkonem rozhodnutí odepsáním z účtu u peněžního ústavu jsou do výše vymáhané pohledávky nejen ty prostředky na účtu povinného, které tam jsou v době od doručení usnesení o nařízení výkonu do dne vyrozumění peněžního ústavu o tom, že nařízení výkonu nabylo právní moci, ale i prostředky došlé na účet později, pokud účet nebyl po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí zrušen.*“

Celé exekučné konanie sa riadi radou právnych zásad, súčasťou ktorých je aj zásada, podľa ktorej možno vymáhať iba tie pohľadávky, ktoré sú riadne vykonateľné (teda zročné). Istú výnimku predstavuje iba exekúcia zrážkami zo mzdy, pri ktorej sa príkaz vzťahuje i na tie dávky, ktoré sa stanú vykonateľnými i v budúcnosti (najmä v otázke výživného). Práve výživné pre maloletých je podkladom na ďalšie použitie výnimky pri exekúcii prikázaním pohľadávky z účtu v banke (i formou splátok). Vrátim sa však v samotnému spôsobu vykonávania exekúcie t.j. k exekúcii prikázaním pohľadávky z účtu v banke, ktorú možno podľa právnej úpravy nariadiť až v tom prípade, kedy povinný nesplnil v istom termíne dávku, ktorá má istý opakujúci sa charakter (alebo splátku). V tom prípade je exekúcia nariadená buď v rámci vzniknutého nedoplatku, alebo v rámci vymoženía opakujúcich sa dávok (splátok) zročných v budúcnosti.⁷²

Odklad a zastavenie exekúcie

Odklad exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke má za účink nevykonávanie odpisovania pohľadávky z účtu povinného v tom prípade, že súd odklad povolí.⁷³ Stane sa tak odo dňa, kedy dané rozhodnutie oznámi exekútor banke. Môže sa stať, že banka bude ďalej vykonávať odpisovanie, avšak odpísané zrážky nebude vyplácať oprávnenému až pokiaľ sa odklad exekúcie rozhodnutím nezruší.⁷⁴ Banka nebude v odpisovaní pokračovať až do momentu, kedy exekútor príkazom opätovne nenariadi odpisovanie pohľadávky oprávneného. Aj tu platí, že banka nemusí pokračovať v odpisovaní v prípade, že sa povinný zaviazal, že v rámci bežného výživného bude výživné dobrovoľne plniť. V konečnom dôsledku teda musia byť pre zastavenie exekúcie naplnené tieto náležitosti:

- podanie návrhu povinného,
- nedoplatky sú vyrovnané a jedná sa o exekúciu už len na bežné výživné,
- predpokladá sa dobrovoľné plnenie povinným.⁷⁵

Ako som už veľakrát spomenula, banka má v tomto spôsobe vykonávania exekúcie veľmi dôležité postavenie a patrí jej výlučná právomoc a zodpovedá za dodržiavanie zásad pre správny postup pri odpisovaní čiastok oprávnenému. Za okolností, kedy by tieto postupy nedodržiavala podľa zákonných ustanovení a oprávnený by tak bol ukrátený na včasné vyplatenie jeho pohľadávok, má možnosť domáhať sa o čiastku, ktorú by za normálnych

⁷² KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s.163.

⁷³ Pozri §56 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁷⁴ Pozri §100 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁷⁵ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s.164.

okolností mal od banky nadobudnúť. A to i za podmienky, že sa na účte nenachádzajú žiadne finančné prostriedky. Oprávnený má teda logicky voči banke možnosť podať poddĺžnicu žalobu.

Pohľadávky nepodliehajúce exekúcii

Ide o jednoznačné vymedzenie, ktoré je premietnuté v §104 Exekučného poriadku. V ňom môžeme nájsť nasledovnú úpravu nepodliehajúcich pohľadávok: *„Exekúcii odpísaním z účtu v banke nepodliehajú prostriedky na účte do výšky 99,58 eura a prostriedky, ktoré sú výslovným vyhlásením povinného určené na výplatu miezd jeho zamestnancov na výplatné obdobie najbližšie dňu, keď bol banke doručený príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke. Ak má povinný viac účtov, exekúcii nepodliehajú prostriedky na účte do výšky 99,58 eura len na jednom z nich.“* Vyhlásenie sa doručí banke, ktorá na základe zákona vykonáva exekúciu v praktickom slova zmysle, pričom ním je viazaná. Zákon banke neudáva povinnosť skúmať, či sú údaje vo vyhlásení povinného pravdivé, avšak nezbavuje ju povinnosti preskúmať, či má podstatné náležitosti. *„Ak má povinný zasielanú mzdu alebo iné príjmy na účet v banke, exekúcii odpísaním z účtu v banke nepodliehajú ani prostriedky do výšky sumy, ktorá sa podľa zákona nesmie povinnému zraziť z mesačnej mzdy alebo z iných príjmov, a to od momentu, keď táto skutočnosť bola banke oznámená. Povinný na žiadosť banky oznámi výšku tejto sumy. Ak exekútor nesúhlasí s výškou sumy, ktorú uviedol povinný, pre banku je rozhodujúca výška sumy, ktorú označil exekútor.“*⁷⁶ Z vyhlásenia musí byť jasný počet zamestnancov, výška vyplatených miezd a ich celková suma + za aké výplatné obdobie sa vyhlásenie podáva.

4.3.2 Exekúcia prikázaním iných peňažných pohľadávok

Iné peňažné pohľadávky tvoria ďalšiu skupinu prikázania pohľadávok exekúcie. Exekučný poriadok tomuto predmetu exekúcie venuje ustanovenia §205 až 110. Ak by som mala všeobecne vymedziť, čo je vlastne tá peňažná pohľadávka, definovala by som ju ako pohľadávku, ktorá je predovšetkým odôvodnená nárokmi. Tie majú základ vo vzťahoch s občianskoprávnymi, rodinnými či pracovnými prvkami. Podľa názoru Krajča a Bacuru sa ňou rozumie *„nárok zo mzdy a jemu na roveň postavené nároky, iná pohľadávka ako nárok z listiny, ktorú treba predložiť na uplatnenie nároku a pohľadávky tak z účtu v banke ako aj*

⁷⁶ Pozri §104 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

iné majetkové nároky. “ Takto sa dá pojem vymedziť negatívne. V pozitívnom slova zmysle by sa dalo povedať, že ide o pohľadávky, ktoré sa opierajú o istý občianskoprávny dôvod. „Ďalej sú to nároky na peňažné plnenie povinného, ktoré má voči štátu alebo voči tretej osobe z dôvodu procesného práva, napr. nároky na svedočné, znalečné, nároky uschovateľa zo súdnej úschovy, nároky oprávneného a pod.“⁷⁷ Návrh obsahuje exekúciu, ktorej predmetom sú iné pohľadávky než pohľadávky na účte v banke. Exekúcia sa teda uskutoční tak, že sa prikáže pohľadávka oprávnenému. Ako v predchádzajúcej úprave v rámci exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, i v tejto úprave môžeme nájsť rovnaký postup a teda, že sa vykonáva v prípade splatnosti pohľadávky i v budúcnosti resp. ak budú postupne vznikať. Aj v tomto prípade je exekúcia obmedzená a to postihnutím pohľadávky len do výšky oprávneného pohľadávky spolu s jej príslušenstvom. Ustanovenie § 106 Exekučného poriadku vymedzuje právomoci exekútora. „*Exekútor poverený vykonaním exekúcie*

a) prikáže dlžníkovi povinného, aby po doručení príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky (ďalej len „príkaz na začatie exekúcie“) nevyplatil túto pohľadávku povinnému,

b) upovedomí o začatí exekúcie prikázaním pohľadávky oprávneného a povinného a povinnému zakáže, aby po tom, keď sa mu doručí upovedomenie o začatí exekúcie, akokoľvek nakladal so svojou pohľadávkou až do výšky vykonateľnej pohľadávky a jej príslušenstva.“

Exekútor vydá príkaz po márnom uplynutí lehoty, kedy mohol subjekt podať námietky, alebo po tom, kedy bolo doručené rozhodnutie, v ktorom sa zamietli. Doručuje ho mimo dlžníka povinného i samotnému povinnému a oprávnenému. Je dôležité, aby exekútor upovedomil povinného, že má prísny zákaz akokoľvek nakladať s pohľadávkou do výšky pohľadávky vrátane jej príslušenstva, ktorá má byť priznaná oprávnenému (konštrukcia je zhodná ako v predchádzajúcej kapitole – zákaz disponovania – *inhibitorium*). Deň, kedy sa dlžníkovi povinného doručí príkaz na začatie exekúcie, je rozhodujúci pre právo povinného k vyplateniu pohľadávky od dlžníka. Následne po tom, ako dlžník povinného vyplatí svoju pohľadávku voči povinnému sa zbavuje svojej „ľarchy“. V ustanovení §109 môžeme badať zodpovednosť na strane dlžníka povinného za nesplnenie si svojej povinnosti, a akúsi povinnosť na strane oprávneného uplatniť si na príslušnom súde pohľadávku, ktorú má povinný voči jeho dlžníkovi, a ktorú mu mal dlžník povinného riadne vyplatiť. Tu je oprávnený povinný (oznamovacia povinnosť) oznámiť povinnému, že si uplatnil pohľadávku

⁷⁷ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s.167.

voči jeho dlžníkovi.⁷⁸ Aby som vysvetlila celú myšlienku tohto ustanovenia, považujem za potrebné pripomenúť fakt, že v rámci hmotného práva nedochádza k zmene na strane veriteľa. Jedná sa o poddlžnícku žalobu, kedy môže oprávnený vo vlastnom mene uplatňovať právo na strane povinného, ktoré vyplýva zo vzťahu medzi povinným a jeho dlžníkom. Nejedná sa o hmotnoprávnu zmenu veriteľa, ako je to pri postúpení pohľadávky v rámci zákonnej úpravy, ale „*len o procesné oprávnenie uspokojiť sa z pohľadávky povinného voči jeho dlžníkovi.*“⁷⁹ Predmetnú myšlienku môžeme nájsť v samotnom zákone, ktorý odkazuje na to, že oprávnený a dlžník povinného nemôžu na úkor povinného uzavrieť zmier, ani inak narušiť vzťah medzi povinným a jeho dlžníkom napr. odpustením jej zaplataenia alebo započítaním vlastnej pohľadávky, ktorú má dlžník povinného voči oprávnenému. Toto právo uplatnenia pohľadávky voči dlžníkovi povinného je aj istou povinnosťou voči povinnému, keďže v prípade neuplatnenia si pohľadávky povinného voči jeho dlžníkovi, nesie zodpovednosť za škodu (zodpovedá sa povinnému).⁸⁰ Tak ako v pri exekúcii prikázaním pohľadávky z účtu v banke, aj pri tomto spôsobe vykonávania exekúcie sa poradie pohľadávok spravuje dňom, kedy sa dlžníkovi povinného doručil príkaz na začatie exekúcie. Inak platí princíp priority. Ak by mal dlžník povinného problém s tým, ktorú pohľadávku má ako uspokojiť, zrazenú sumu môže odovzdať exekútorovi, pričom má povinnosť tak spraviť, ak mu to exekútor sám prikáže. Odovzdaním predmetnej sumy sa zbaví povinnosti voči povinnému, nie však v otázke celého dlhu. Odovzdaná suma sa následne prerozdelení medzi oprávnených.

Pohľadávky nepodliehajúce exekúcii

Exekučný poriadok upravuje danú problematiku v podstate rovnako, ako je to pri Občianskom súdnom poriadku s miernym doplnením (pohľadávky rodičovského príspevku). „*Exekúcii nepodliehajú napr. dávka v hmotnej núdzi, príspevky k dávke poskytované podľa osobitného predpisu, peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia poskytované podľa osobitného predpisu atď.*“⁸¹ Sú pohľadávky, ktoré môžu byť predmetom exekúcie len „*ak sa navrhuje exekúcia pre pohľadávku za poskytnuté plnenie, na ktorého úhradu sú určené tieto príspevky:*

- *pohľadávka na príspevku pri narodení dieťaťa,*
- *pohľadávka na príspevku na pohreb podliehajú exekúcii.*

⁷⁸ Pozri ďalej §109 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁷⁹ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s.169.

⁸⁰ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s.170.

⁸¹ Pozri ďalej §111 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

- *pohľadávky autorskej odmeny, ak je povinným autor, len dvoma pätinami (ak sa však exekúcia vykonáva pre niektorú z prednostných pohľadávok, môže pre ne exekútor vykonať exekúciu až do troch pätín).*⁸² Ustanovenia zákona pokračujú i vo vysvetlení postupu v rámci vyplácania odmien prostredníctvom ochrannej autorskej organizácie. Na základe toho, že jej vznikajú obdobné práva a povinnosti ako dlžníkovi, príkaz sa jej doručuje do vlastných rúk.

4.3.3 Exekúcia postihnutím iných majetkových práv

Môže sa použiť v prípade, ak sa rozhodnutím priznávajú peňažné pohľadávky a exekútor postihne iné majetkové právo, ktoré však musí byť prevoditeľné a rovnako nepatrí len povinnému osobne. Iné majetkové práva možno chápať len ako pohľadávky nepeňažné, avšak je potrebný predpoklad, že jeho postihnutím sa získajú peňažné prostriedky, ktorými sa oprávnený uspokojí. Ďalej, ako som už spomenula vyššie, musí ísť o právo, ktoré sa dá previesť a nie je viazané iba na osobu povinného. Ak by som to mala definovať laicky, ide vlastne o akýsi nárok, ktorý má povinný na vydanie treťou osobou. Počas samotnej exekúcie sú tieto práva postihnuté iba nepriamo, nie tak, ako to je napr. pri hmotnom majetku a zákon odkazuje na primerané použitie ustanovení o exekúcii príkazaním iných peňažných pohľadávok.

4.3.3.1 Exekúcia na obchodný podiel

Exekúciou možno postihnúť i obchodný podiel v rámci obchodnej spoločnosti. Exekútor doručí upovedomenie o začatí exekúcie oprávnenému, povinnému a rovnako tak aj predmetnej obchodnej spoločnosti. Exekútor vykonáva ďalšie úkony, najmä zakáže obchodnej spoločnosti vyplácať povinnému vyrovnací podiel alebo podiel na likvidačnom zostatku, rovnako aj udelenie súhlasu na prevod predmetného obchodného podielu, ak by to bolo v nejakej veci potrebné. Nasledujúci príkaz na začatie exekúcie doručí obchodnej spoločnosti, čo môže mať za následok zánik účasti povinného v rámci obchodnej spoločnosti, alebo sa môže stať, že sa obchodná spoločnosť dorúčením príkazu dokonca zruší. V prípade, že dorúčením príkazu nezanikne účasť povinného v obchodnej spoločnosti, na takýto prípad sa použijú ustanovenia o exekúcii pri predaji hnutelnej veci (najnižšie podanie predstavuje pri dražbe obchodného podielu jeho hodnota v rámci čistého obchodného imania spoločnosti, ktorá sa určila na základe „*riadnej individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie*

⁸² Pozri §111 ods. 1 a §112 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

*predchádzajúce účtovnému obdobiu, v ktorom došlo k začatiu exekučného konania).*⁸³ Ak však doručením príkazu jeho účasť v obchodnej spoločnosti zaniká, spoločnosť má podľa zákona povinnosť previesť peňažné prostriedky, ktoré zodpovedajú vyrovnaciemu podielu vo výške zodpovedajúcej vymáhanej pohľadávky priamo oprávnenému. Rovnaký rozsah sa použije i v prípade, ak sa jedná o spoločnosť v likvidácii a povinný má nárok na istý likvidačný zostatok.

4.4 EXEKÚCIA PREDAJOM HNUTEĽNÝCH VECÍ

Predmetný spôsob vykonávania exekúcie je jeden z tých spôsobov, ktorý „je upravený v sústave exekučnoprávných noriem obsiahnutých v Občianskom súdnom poriadku.“⁸⁴ Tak, ako som sa snažila vyjadriť celkové používanie konkrétnych spôsobov vykonávania jednotlivo, som skúmala aj využiteľnosť tejto exekúcie v praxi. Po preskúmaní rôznych literatúr zameraných na štatistické výsledky som dospela k názoru, že v porovnaní napr. s exekúciou zrážkami zo mzdy má ročne klesajúcu tendenciu. Rovnaká situácia sa v rámci komparácie vyskytuje napr. i v Českej republike. Z uvedeného teda vyplýva, že exekúcia predajom hnuteľných vecí je zriedkavejšia. Dôkazom je aj úspešnosť návrhov, resp. otázka subjektov, ktoré tieto návrhy podávajú. Bolo tomu tak aj v minulosti, kedy sa tieto spôsoby rozvíjali. Považujem však za potrebné uviesť, že práve exekúcia predajom hnuteľných vecí kedysi patrila k najčastejšie využívanému spôsobu exekúcie hneď za zrážkami zo mzdy a iných príjmov, a teda má svoje opodstatnenie. Exekúcia predajom hnuteľných vecí je charakteristická ako:

a) preventívna – vopred voliteľný spôsob, ktorý si môže subjekt vybrať,

b) ex post – zvolí sa v prípade neúspešného použitia iných spôsobov exekúcie na peňažné plnenie (ani tu však samozrejme nie je zaručená jej úspešnosť).⁸⁵

Za ďalší podporný argument v otázke daného spôsobu exekúcie môžeme považovať isté zvyšovanie sa životnej úrovne spoločnosti. Treba to chápať tak, že rast životnej úrovne podporuje rozvíjanie počtu predmetov úžitkovej hodnoty, čo podporuje i túto exekúciu. Má teda svoje opodstatnenie i v budúcnosti, avšak treba prihliadať i na rozvoj spoločnosti, s čím treba priamoúmerne prispôbovať aj právnu úpravu (obmedzenie exekúcie, sústavu exekučných orgánov a pod.).

⁸³ Pozri §113b ods.6 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁸⁴ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO. 1992. s. 57.

⁸⁵ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO. 1992. s. 58.

Veci nepodliehajúce exekúcii

Problematika vecí nepodliehajúcich exekúcii predajom hnutelných vecí môžeme nájsť mimo Exekučného poriadku i v iných osobitných predpisoch a v minulosti, presne do 1. septembra 2009 boli upravené i v Občianskom súdnom poriadku, konkrétne v §321 – 351 po jeho rekodifikácii, ktorá sa prispôsobila potrebám aplikačnej praxe. Významnou oblasťou v tomto smere je i ochrana práva oprávneného a povinného. V súvislosti s touto problematikou sa môžeme pozrieť na osobu povinného, ktorý ma predimenzované možnosti v rámci procesnej stránky konania a jeho obrany. To má nie vždy až pozitívny dopad na samotný chod konania, stávali sa prípady, kedy boli konania až neúmerne predlžované. Aj to si vynútilo istú optimalizáciu exekučno-právneho vzťahu natoľko, aby to neohrozilo účel a povahu konania. Na druhej strane stojí oprávnený, ktorý je taktiež nositeľom istých ochranných práv, ktoré majú smerovať k čo najúspešnejšiemu uspokojeniu jeho pohľadávok, a to bez zbytočných prietahov v konaní. Tak sa konanie vyvažuje – na jednej strane je pohľadávka oprávneného, v ktorej má právny dôvod, zatiaľ čo na strane druhej stojí opodstatnený záujem povinného a jeho rodiny. V minulosti nedostatočná úprava tohto spôsobu vykonávania exekúcie spôsobovala, že si oprávnený zvolil vždy exekúciu na peňažné plnenie, a tak sa tento spôsob dostal do úzadia. Existujú veci, ktoré sú už len svojou povahou veci vylúčené z exekúcie. Môžeme medzi ne zaradiť najmä vojenské zbrane a zbrane, ktoré nie sú nezákonné, strelivo, originály umeleckých diel (podľa autorského zákona). Čo sa zákonnej úpravy týka, tá v prvých ustanoveniach vymedzuje predmety, ktoré nesmú byť predmetom danej exekúcie. Tie doplnili ustanovenia § 114, ktorých obsahom je myšlienka, že ak má exekúcia „*postihnúť hnutelné veci povinného, ktoré slúžia alebo súvisia s podnikaním, exekútor je povinný postupovať tak, aby exekúciou neohrozil podnikateľskú činnosť povinného nad nevyhnutnú mieru. Hnutelné veci je povinný postihovať exekúciou v tomto poradí:*

- a)** *veci, ktoré neslúžia na podnikanie,*
- b)** *veci, ktoré súvisia s podnikaním, ale bez ktorých je podnikanie možné,*
- c)** *veci, bez ktorých nie je podnikanie možné.*⁸⁶

Exekúcia sa avšak môže vzťahovať i na veci, ktoré síce nezaraďujeme medzi veci spadajúce do podnikateľskej sféry povinného, ale taktiež sú z exekúcie predajom hnutelných vecí vylúčené a to tie, ktoré povinný „*nevyhnutne potrebuje na uspokojovanie hmotných potrieb svojich a svojej rodiny alebo na plnenie svojich pracovných úloh alebo na svoje*

⁸⁶ Pozri ďalej §114a z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

podnikanie, ani iných vecí, ktorých predaj by bol v rozpore s morálnymi zásadami. Z exekúcie sú ďalej vylúčené okrem iného aj veci povinného slúžiace na plnenie jeho pracovných úloh alebo na podnikanie do výšky 331,94 eura, (podnikaním môžeme v tomto smere rozumieť takú podnikateľskú činnosť, ktorá u podnikateľa figuruje ako predmetná činnosť v rámci živnostenského oprávnenia či v inom oprávnení podľa osobitných predpisov)....⁸⁷ Z exekúcie je vylúčených mnoho ďalších vecí týkajúcich sa podnikateľskej činnosti (nechcem však privodiť dojem, že jej nepodliehajú všetky veci určené na podnikanie), ako napr. veci, ktoré podnikateľ využíva pri hospodárení pôdy, ktoré by vážne narušili tento proces, ako aj chovné zvieratá, ale aj mimo nej, ako podiel na dôchodkovom fonde i v rámci doplnkového dôchodkového fondu (ďalej pozri § 115 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku). Tieto predmety sú uvedené taxatívne a mimo nich môže byť exekúcia uvalená na všetky ostatné veci.

Postup pri exekúcii predajom hnutelných vecí

Vzhľadom k tomu, že ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku boli v rámci tejto problematiky zrušené, vymedzím nasledujúce riadky iba z právnej úpravy Exekučného poriadku. Tie sú obsiahnuté v § 116 až 128. Exekúcia sa vykonáva na základe návrhu, ktorý podal oprávnený, kde výslovne určí vec, ktorá resp. ktoré sa majú dať do predaja. Určenie však nie je povinnou náležitosťou (presné vymedzenie veci spravidla vtedy, keď sa nachádza mimo bydliska povinného). Zoznam vecí sa môže v priebehu exekúcie meniť, avšak musí ísť o veci v dispozícii povinného nachádzajúce sa v jeho byte či iných miestnostiach. Povinnosťou exekútora je najmä oboznámiť oprávneného a povinného o spôsobe vykonania exekúcie. Zároveň je povinný zakázať povinnému ďalej nakladať s predmetnými vecami, čím obmedzí jeho dispozičné právo. Rovnako sa nesmú nijako zničiť, poškodiť, urobiť neupotrebitelnými, zatajiť, akokoľvek scudziť alebo odstrániť. Akékoľvek porušenie tohto zákazu môže viesť k trestnému stíhaniu a úkony sú neplatné *ex tunc*. Veci v súpise sa prevažne nechávajú na pôvodnom mieste, ak je však istá obava, žeby sa mohli akokoľvek odstrániť, poškodiť alebo zničiť, exekútor ich môže dať do úschovy. Náklady na úschovu znáša povinný, keďže sú súčasťou trov exekúcie. To však nebráni exekútorovi vypýtať si od oprávneného preddavok. Stáva sa, že exekútor povinnému zahrnie do exekúcie i motorové vozidlo – v tom prípade je postup nasledovný – osvedčenie o technickom preukaze exekútor prevezme a túto skutočnosť (ako aj adresu úschovy) oznámi evidenčnému úradu.⁸⁸

⁸⁷ Pozri ďalej §115 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁸⁸ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 179.

Preventívne opatrenia možno badať už pri upovedomení o začatí exekúcie, ktoré exekútor doručí povinnému až bezprostredne pri uskutočnení exekúcie najmä z dôvodu vecí, ktoré sú spísané a predmetom exekúcie. Ak povinný nebol pri spisovaní vecí, upovedomenie sa mu doručí (rovnako aj oprávnenému a manželovi povinného – pri dražbe). Práve § 37 ods. 2 vymedzuje, že účastník konania je aj manžel povinného v prípade, že sa exekúcia vzťahuje i na veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súpis vecí obsahuje prevažne veci, ktoré sú najvhodnejšie na predaj – stručne a výstižne sa opíšu tak, aby nedošlo k ich zámene. Veci sa spisujú tak, aby stačili na najrýchlejšie a najjednoduchšie uspokojenie oprávneného. Jedná sa predovšetkým o veci, bez ktorých sa povinný zaobíde. Tie, ktoré majú tendenciu rýchlej kazivosti sa spíšu iba za podmienky, že sa rýchlo predajú. Povinný musí exekútorovi zabezpečiť nerušený vstup do všetkých miestností, v ktorých sa veci nachádzajú a je naopak exekútor musí prizvať nezúčastnenú osobu – prevažne ňou býva zástupca obce. Istá abnormalita vzniká v prípade, že povinný požičal/dal do úschovy nejakú vec tretej osobe. Tieto veci exekútor nemôže pridať do súpisu. Pre efektívnosť exekúcie môže exekútor požiadať povinného, aby sa podvolil osobnej prehliadke, ako aj prehliadke jeho bytu a ostatných priestorov. V tomto ohľade však treba prihliadať na ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorej v čl. 21 „*je obydlie nedotknuteľné.*“ Následnú domovú prehliadku možno pripustiť iba v prípade, že sa jedná o trestné konanie (na základe súdneho príkazu). V iných prípadoch to povoľuje iba zákonná úprava v rámci ochrany spoločnosti. Ako súčinnými zložkami tu môžu vystupovať príslušníci Policajného zboru.

Spísané veci sa následne podrobia odhadu ceny. Odhad je prevažne v kompetencii prizvaného znalca, v niektorých prípadoch tak môže urobiť aj exekútor (v tých prípadoch, ktoré sa vyznačujú jednoduchosťou a hodnota vecí je nižšia – do 665eur). Dôležitosť sa javí najmä v správnom určovaní cien vecí, ktoré by mali byť primerané k stavu vecí. „*Úradné určenie cien je určenie ceny vymedzeného druhu tovaru cenovými orgánmi ako maximálnej alebo pevnej. Maximálna cena je cena, ktorú nie je prípustné prekročiť. Pevná cena je cena, ktorú nie je prípustné zmeniť.*“⁸⁹ Aj v tomto spôsobe výkonu exekúcie je prípustné podanie námietok, a to do 3 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie a to v prípade, ak „*po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná.*“⁹⁰ O všetkých podaných námietkach rozhoduje príslušný súd. V prípade vyhovenia voči

⁸⁹ Pozri §6 ods. 1,2 a 3 z. č. 18/1996 Z. z. o cenách.

⁹⁰ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 180.

námietkam sa priebeh exekúcie zastaví. V prípade nepodania resp. nevyhovenia námietkam exekútor vydá exekučný príkaz, ktorý sa doručuje všetkým účastníkom a uskutoční predaj formou dražby. Exekútor má povinnosť zabezpečiť, aby sa predmetné veci najprv poskytli štátnym inštitúciám, ktoré sa o veci totožného charakteru starajú.⁹¹ Lehota na odpoveď v rámci ponuky je 30 dní, ktorú ak nedodržia, exekútor postupuje ďalej podľa ustanovení zákona (platí tu teda predkupné právo). To, či súpisná vec je alebo nie je kultúrnou pamiatkou nám vymedzuje zákon.⁹² Je pochopiteľné, že exekútor nemusí disponovať odbornými znalosťami v takej miere, aby vedel voľne posúdiť skutočnú umeleckú hodnotu veci – na základe toho zisťuje skutočnosti na stranách účastníkov konania, resp. si môže prizvať odborníka. Exekúcia predajom hnuteľných vecí prebieha formou dražby vecí na súpise. Dražba sa vykoná po tom, ako sú prítomní dražitelia zo strany exekútora poučení o priebehu dražby (kto je z dražby vylúčený, kto je vydražiteľom, ako podávať ponuky a pod.), pričom sa koná u exekútora, alebo na mieste, kde sa nachádzajú. Zákon vymedzuje i osoby, ktoré výslovne dražiť nemôžu (exekútor a povinný). Suma, ktorá sa pôvodne odhadla, je najnižším podaním. Príklep získa ten, kto urobí najvyššie podanie. Je samozrejmé, že výška draženej veci nie je ničím obmedzená a dražitelia sú svojimi podaniami viazaní. Ak dajú viacerí dražitelia rovnaký príklep, rozhoduje sa žrebom. Vlastnícke právo k veci sa získa po splnení dvoch zložiek – príklepu a zaplatením sumy, ktorá dostala príklep (suma sa musí hneď zaplatiť). Termín konania sa doručí osobám, ktoré vymedzuje zákon a rovnako ho tak zverejní a obvyklom mieste (na základe miestnych pomerov). Bolo by vhodné, aby sa o dražbe dozvedel čo najširší okruh subjektov.⁹³ Ak by nastala situácia, že by sa predmetné veci nevydražili, koná sa opätovná dražba, „*pri ktorej najnižšie podania tvoria dve tretiny odhadnej ceny. Ak sa nenájde kupec ani pri opätovnej dražbe, ponúknú sa spísané veci za polovicu odhadnej ceny oprávnenému. Ak oprávnený tieto veci neprevezme, na návrh exekútora súd exekúciu predajom spísaných hnuteľných vecí zastaví.*“⁹⁴ Doplním, že tak oprávnený môže urobiť do 15 dní od upovedomenia exekútorom, a je len na ňom, či tak urobí, alebo nie. V rámci úspešného predaja sa po zrážkach trov vyplatí zvyšná časť oprávnenému. Ak by bola suma vyššia, ako je pohľadávka oprávneného, zvyšná časť sa vyplatí naspäť povinnému. Poradie vyplácania pohľadávok (ak sú vo väčšom množstve) sa spravuje dňami, kedy boli exekútorovi doručené návrhy (ak je deň zhodný, vyplatia sa pomerne).

⁹¹ Pozri §124 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

⁹² Pozri §2 ods. 3 z. č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

⁹³ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 182.

⁹⁴ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 183.

„Zvýhodnené poradie majú pohľadávky zabezpečené zákonným záložným právom.“⁹⁵ Je možné, že ak sa počas exekúcie nájde suma vyššia ako 99.58eur, s touto sumou bude exekútor nakladať ako so sumou z výťažku predaja (pri drahých kovoch, valutách a vkladnej knižke sa postupuje podľa osobitných predpisov).

4.5 EXEKÚCIA PREDAJOM CENNÝCH PAPIEROV

Definíciu, čo je cenným papierom nám podáva zákon o cenných papieroch a investičných službách (ďalej len zákon o cenných papieroch) a mimo iných medzi ne môžeme radiť napr. „akcie, dočasné listy, podielové listy, dlhopisy, atď.“⁹⁶ Môžu mať buď podobu listiny, alebo môže byť zaknihované⁹⁷, pričom môže znieť „na doručiteľa, rad alebo meno“. Exekúcia sa vykoná tak, že sa cenné papiere exekútorom spíšu a odnímu resp. sa pozastaví výkon práva povinného s nimi akokoľvek nakladať, alebo sám exekútor vykoná všetky úkony, ktoré nahradia ich odňatie. „Súd po doručení príkazu na začatie exekúcie predajom cenných papierov na návrh exekútora povereného vykonaním exekúcie rozhodne uznesením do 30 dní o registrácii pozastavenia výkonu práva povinného nakladať so zaknihovaným cenným papierom a vydá príkaz centrálnemu depozitárovi cenných papierov, na pozastavenie výkonu práva povinného nakladať so zaknihovaným cenným papierom.“⁹⁸ Exekúcia cenných papierov, ktoré sú prijaté na „trh kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov“ prebieha tak, že ju exekútor vykoná predajom iba prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi, a ak nie sú súčasťou daného trhu, použijú sa na ne ustanovenia exekúcie predajom hnutelných vecí. I v tomto spôsobe vykonávania exekúcie má exekútor dôležité postavenie, keďže práve on robí všetky úkony na zachovanie alebo výkon práv, ktoré prislúchajú oprávnenému z cenných papierov. Vykonáva tak na základe osobitného poverenia súdu. To musí obsahovať, ktorého cenného papiera sa poverenie týka, ktorému subjektu je vydávané a ktorými úkonmi je exekútor poverený.

4.6 EXEKÚCIA PREDAJOM NEHNUTEĽNOSTÍ

Právna úprava exekúcie predajom nehnuteľností je radená až za ostatné spôsoby exekúcie pre peňažné plnenia, zatiaľ čo v predchádzajúcich právnych úpravách tomu tak nie vždy bolo. Takýto stav možno chápať najmä z toho dôvodu, že kedysi bol daný spôsob

⁹⁵ Pozri § 151a a nasl. z. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

⁹⁶ Pozri § 2 ods. 2 z. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách.

⁹⁷ Podoba v zákonom ustanovenej evidencii cenných papierov.

⁹⁸ Pozri §131 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

exekúcie veľmi účinným prostriedkom k uspokojeniu vymáhaných pohľadávok, čomu nasvedčovalo aj jeho časté využívanie. V minulosti tento spôsob exekúcie ale nebol taký jednoduchý a jednotný. Pred rokom 1992 právna úprava vymedzovala rozdielny postup pri exekúcii predajom stavieb v osobnom vlastníctve a pri exekúcii predajom iných stavieb, prípade pozemkov. Tým bol kvázi predurčený okruh záujemcov. Pri prvej skupine, teda pri stavbách v osobnom vlastníctve, to mohli byť zväčša občania, zatiaľ čo pri druhej skupine to mohol byť napr. samotný štát. Možnosť predat' nezastavené stavebné pozemky fakticky neprichádzala vôbec do úvahy. Problémom nebola len cena pôdy, ktorá bola administratívne potlačená (vedela by pokryť pohľadávku menšej sumy), ale bol ním hlavne istý nezáujem o ich kúpu, keďže boli v užívaní vtedajších socialistických alebo lesných organizácií.⁹⁹ Tie sa spravovali zákonmi, ktoré pre mnohých neboli výhodné a tak sa nejavili ako najvhodnejšie predmety pre predaj v rámci exekúcie. Práve tieto ale i iné skutočnosti vyvolávali potrebu novej úpravy a tá sa na základe požiadaviek akejsi voľnosti pôsobenia zákona v rámci návrhov postupne začala čítať. Dnešná právna úprava je ďaleko precíznejšia. Samotná exekúcia sa uskutoční iba v prípade presného určenia nehnuteľnosti oprávneným (a jeho výslovného prejavu, že s daným spôsobom exekúcie súhlasí) a za predpokladu, že má k nej povinný vlastnícke právo (výpisom z listu vlastníctva). Predmetom exekúcie je i súčasť¹⁰⁰ a príslušenstvo¹⁰¹ nehnuteľnosti.

Exekúcia môže postihnúť nehnuteľnosť až vtedy, keď dlh prevyšuje sumu 2000eur

Predchádzajúca novela Exekučného poriadku priniesla mnoho zmien, v otázke ochrany dlžníka najmä určité obmedzenia v rámci vymáhania dlhu predajom nehnuteľností. Ochrana dlžníka sa týka iba tých exekúcií, ktorých začiatok sa datuje po 1. júni 2014, pričom sa týka iba takzvaných "drobných exekúcií" (vymáhaná pohľadávka predstavuje sumu do 2000eur – bez príslušenstva). V praxi to predstavuje nemožnosť exekúovať nehnuteľnosť, v ktorej má dlžník nahlásený svoj trvalý alebo prechodný pobyt. Exekúcia však môže postihnúť iné nehnuteľnosti, akými sú napríklad doplnkové budovy napr. garáž, rôzne skladové budovy či chatové zariadenia. Predmetná úprava sa vzťahuje i na otázku dlhov v rámci spotrebiteľských zmlúv. *"Obmedzenie predaja nehnuteľností, v ktorých majú dlžníci trvalý alebo prechodný pobyt, bolo ustanovené do Exekučného poriadku práve z dôvodu*

⁹⁹ WINTEROVÁ, A. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání*. Praha: ALEKO. 1992. s. 69.

¹⁰⁰ Pozri § 120 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

¹⁰¹ Veci patriace vlastníkovi hlavnej veci a sú určené na trvalé užívanie s hlavnou vecou. K príslušenstvu bytu patria vedľajšie miestnosti a priestory určené na užívanie spolu s bytom.

ochrany občanov pri spotrebiteľských sporoch. Zároveň, keďže nemožno vylúčiť, že dlžníci majú množstvo "malých" exekúcií, zákon pripúšťa aj možnosť prelomiť takúto ochranu dlžníka."¹⁰² V prípade, že dlžník má uvalených viacero exekúcií, ktoré síce samé o sebe nepredstavujú vysoké čiastky, ale súhrnne predstavujú vysoký dlh, dlžník sa na spomínanú ochranu spoliehať nemôže. Prihliada sa teda na dlh súhrnne. I táto právna úprava však počítá s výnimkou, a tou je výživné. „Za drobnú exekúciu, ktorou exekútor vymáha dlh pod 2000 eur, sa nepovažuje exekúcia na vymáhanie pohľadávky na výživnom.“¹⁰³ Zákonná úprava umožňuje pri vymáhaní viacerých pohľadávok prevyšujúcich súhrnne 2000 eur (pričom dlžník nemá iný majetok ako nehnuteľnosť) súdu schválenie návrhu na predaj aj tejto nehnuteľnosti. Takáto zmena bola akousi reakciou na exekúcie predajom nehnuteľností, ktoré sa v mnohých prípadoch v praxi javili ako nespravodlivé. Ako príklad možno uviesť prípad, ktorý riešila samotná štátna tajomníčka ministerstva spravodlivosti Monika Jankovská: „Máme skúsenosť, že jedna rodina bola zacyklená až v 40 úveroch. Nebankovka o tom vedela, napriek tomu jej dávala ďalšie úvery. Medzičasom zistila, že rodina vlastní dom a stala sa pre ňu ešte zaujímavejšou.“¹⁰⁴

Vrátim sa však k zákonnej úprave. Exekútor, ktorý je poverený vykonaním exekúcie musí o začatí exekúcie upovedomiť všetky subjekty konania, teda oprávneného, povinného, ako aj ďalšie osoby označené zákonom. Súčasne požiada oprávneného o spomínaný súhlas k dražbe a obmedzí dispozičné právo povinného (zákaz prevodu práva k nehnuteľnosti alebo zaťaženia nehnuteľnosti), pričom je povinný nútený vyjadriť sa ku skutočnostiam ohľadom existencie predkupného práva k nehnuteľnosti. Upovedomenie o začatí exekúcie je následne vyvesené na úradnú tabulu exekútorského úradu (záznam v spise), pokým sa nevyvesí dražobná vyhláška a doručuje sa, mimo oprávneného a povinného, i spoluvlastníkom nehnuteľnosti ako aj všetkým osobám, ktoré majú k nehnuteľnosti či už predkupné alebo iné vecné právo. Ďalšie subjekty zákon bližšie špecifikuje v § 135 ods. 2 Exekučného poriadku. Predaj nehnuteľnosti sa vykonáva prostredníctvom dražby, ktorú vykonáva exekútor. To, že exekúciu môže vykonávať iba exekútor, predstavuje istú vážnosť predmetnej exekúcie. Iba v niektorých prípadoch môže byť zastúpený, ale len osobou na to uzákonenou – v tomto prípade je ňou exekútorský kandidát. Ten však nie je splnomocnený samotným výkonom dražby. V prípade nepodania námietok (do 14 dní) sa vydá exekučný príkaz, ktorý sa doručuje osobám ako v prípade upovedomenia. Otázka doručovania je významná najmä vo vzťahu ku

¹⁰² <http://ekonomika.sme.sk/c/7397054/exekutor-moze-siahnut-na-nehnutelnost-ak-dlh-prevysuje-2000-eur.html>

¹⁰³ <http://ekonomika.sme.sk/c/7397054/exekutor-moze-siahnut-na-nehnutelnost-ak-dlh-prevysuje-2000-eur.html>

¹⁰⁴ <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/313695-exekutor-uz-nesiahne-na-dom-pri-nizkom-dlhu/>

katastrálnemu úradu (doručiť sa musí do 15 dní od vydania exekučného príkazu), keďže práve on zapíše do katastra poznámku o tom, že sa exekúcia začala, a tak sa obmedzí disponovanie s nehnuteľnosťou. Postup je takmer totožný ako pri predaji hnuteľnej veci, teda najprv sa pred vykonaním dražby určí skutočná hodnota nehnuteľnosti prostredníctvom znaleckého posudku, ktorý zaobstará exekútor. Práve predmetná suma je akýmsi bodom, od ktorého sa určuje výška najnižšieho podania a predstavuje sumu, pod ktorú sa nehnuteľnosť predat' nesmie. Účel znaleckého posudku je teda jasný. Možno ním chápať i akúsi možnosť včas a riadne objaviť všetky vady, o ktoré cena nehnuteľnosti priamoúmerne klesá. O konečnej sume sú informovaní mimo oprávneného a povinného i osoby majúce predkupné právo k nehnuteľnosti, pričom majú právo predmetný znalecký posudok preštudovať. Po zistení ceny nehnuteľnosti exekútor vyhláškou určí, kedy sa uskutoční dražba (min. 30. deň od zverejnenia vyhlášky). Dražobná vyhláška musí obsahovať isté náležitosti¹⁰⁵, v krátkosti ide najmä o predmet a podmienky dražby a mimo úradnej tabuli exekútorského úradu ju môže zverejniť i obec, v obvode ktorej sa nehnuteľnosť nachádza (obvyklé miesto). Doručovanie je totožné s úpravou spomenutou vyššie. Keďže suma nehnuteľnosti je v jasnom nepomere s cenou napr. hnuteľnej veci, nie je potrebné zaplatiť po dražbe plnú cenu nehnuteľnosti, ale zloží sa polovica odhadnutej ceny. Schopnosť zložiť zábezpeku v takejto výške je povinný preukázať už pred dražbou. Lehota na doplatenie sumy ako aj forma úhrady je ustanovená exekútorom v dražobnej vyhláške. Ak vydražiteľ včas neuhradí predmetnú sumu, tak ako v prípade hnuteľných vecí, aj tu sa vykoná opätovná dražba (najnižším podaním sú dve tretiny odhadnutej ceny). Prvotný vydražiteľ však musí uhradiť všetky náklady opätovnej dražby ako aj všetky škody, ktoré vznikli neuhradením zvyšnej časti sumy. Vyhnúť sa opätovnej dražbe možno iba za podmienky, že pred jej začatím prvotný vydražiteľ zaplatí chýbajúcu sumu. Zákon priebeh dražby vymedzuje v § 144 – 147, kde sa ustanovuje, že tak, ako v iných prípadoch, aj túto dražbu vykonáva exekútor a totožné sú i osoby, ktoré dražiť nemôžu (pozri bližšie § 144 ods. 3 Exekučného poriadku). Dražiteľ môže dražiť buď osobne, alebo prostredníctvom zástupcu. Dražba sa koná dokým sa neudelí príklep. Pri neúspešnom vydražení nehnuteľnosti sa taktiež pokračuje tak, ako v prípade hnuteľných vecí, avšak s miernymi odchýlkami. V tomto spôsobe exekúcie je vymedzené, že pokračovať možno v dražení až po uplynutí 1 mesiaca, a ak budú dražby neúspešné do 1 roka, súd má možnosť exekúciu dokonca zastaviť. Chcem poukázať na slovo “možnosť“, ktoré nám dáva najavo, že práve súd je nositeľom práva k posudzovaniu splnenia podmienok k zastaveniu konania, a to

¹⁰⁵ Pozri §140 ods. 2 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

aj bez návrhu exekútora. Následne nastáva zníženie sumy, ktoré je spojené so súhlasom súdu - nižšia suma (ako tá, ktorú určil znalecký posudok) môže tvoriť najnižšie podanie.

V prípade príklepu sa postupuje totožne ako pri dražbe hnuteľných vecí, avšak v prípade rovnakého podania viacerých dražiteľov „*exekútor udelí príklep spoluvlastníkovi, prípadne tomu, komu prospieva predkupné právo vecnej povahy. V ostatných prípadoch rovnakých podaní viacerých dražiteľov alebo ak rovnaké podanie mali viacerí spoluvlastníci alebo osoby, ktoré majú predkupné právo vecnej povahy, rozhodne exekútor žrebom o tom, komu má udeliť príklep.*“¹⁰⁶ Súd je viazaný nielen procesnými ustanoveniami, ale rovnako tak musí dozeráť na dodržiavanie hmotnoprávných predpisov najmä v otázke spôsobilosti byť nositeľom vlastníckeho práva napr. v postavení vydražiteľa, resp. či neexistujú obmedzenia pre získanie vlastníctva k nehnuteľnosti. I v tomto prípade súd rozhoduje i o podaných námietkach, ktoré môžu zúčastnené osoby podať, no rovnako ich môžu do 3 dní od dražby podať i osoby nezúčastnené (napr. z dôvodu nedoručenia dražobnej vyhlášky a pod.). Ak súd o týchto námietkach rozhodne, nie je možné voči nim podať opravný prostriedok.

Dôležitosť postavenia súdu je vykresľovaná i ďalej, kde bez schválenia príklepu súdom do 60 dní od doručenia žiadosti musí exekútor v dražbe pokračovať, ako aj sám „*vydražiteľ je povinný vrátiť vec povinnému, vydať mu úžitky a nahradiť škodu, ktorú mu spôsobil pri hospodárení s nehnuteľnosťou.*“¹⁰⁷ Ak ho schváli, vydražiteľ sa stáva právoplatným vlastníkom. Rovnako je tu istá súčinnosť orgánov - súd doručí rozhodnutie katastrálnemu úradu - ten vykoná zápis záznamom (predmetný je deň udelenia príklepu). To znamená, že sa stáva vlastníkom i bez ohľadu na to, kedy sa zápis vykoná. Po všetkých obligatórnych krokoch, a teda po udelení príklepu a zaplatení požadovanej najvyššej ponuky, sa pokračuje v konaní prostredníctvom rozvrhového pojednávania. Počas neho sa dovŕšuje činnosť exekútora, ozrejmi sa nejasné otázky a veritelia majú možnosť predniesť svoje návrhy. Možno ho vykonať iba vtedy, ak sú prítomné všetky predvolané osoby. Výsledkom pojednávania je zápisnica a určenie rozdeľovanej podstaty, pričom po skončení pojednávania exekútor určí „*poradie a spôsob úhrady nárokov.*“¹⁰⁸ Poradie vymedzuje Exekučný poriadok v § 157, pričom pohľadávky toho istého poradia sa uspokojujú pomerne. Rovnako ako udelenie príklepu, aj rozvrh výtazku dražby nehnuteľnosti podlieha schváleniu súdom do 60 dní, proti ktorému je možné podanie opravného prostriedku – odvolania (v predchádzajúcej právnej úprave to možné nebolo). Po všetkých úkonoch exekútor do 7 dní poukáže sumy priznané

¹⁰⁶ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 205.

¹⁰⁷ Pozri § 151 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

¹⁰⁸ Pozri § 155 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

v rozvrhu. V prípade spoluvlastníckeho podielu v rámci hnuťnej veci alebo nehnuteľnosti a jeho predaju v dražbe má spoluvlastník možnosť vyhnúť sa dražbe zložením výšky draženého podielu. Ustanovenia zákona ďalej upravujú problematiku zriadenia exekučného záložného práva na nehnuteľnostiach, ktorú ale vzhľadom k rozsahu a obsahu práce nebudem bližšie špecifikovať.

4.7 EXEKÚCIA PREDAJOM PODNIKU

Tento spôsob exekúcie nemá príliš rozsiahlu zákonnú špecifikáciu a samotný zákon odkazuje na ustanovenia ohľadne „*exekúcie predajom hnuťných vecí a nehnuteľností, ako aj o predaji podniku na základe zmluvy*.“¹⁰⁹ V tomto smere na vydražiteľa prechádzajú všetky práva viažuce sa na postavenie majiteľa podniku, akými sú vlastnícke práva či práva k iným majetkovým hodnotám (spolu aj práva priemyselného vlastníctva a iného duševného vlastníctva). Všetky sa musia týkať podnikateľskej činnosti podniku. Rovnako tak ostávajú zachované a prechádzajú na vydražiteľa i všetky práva a povinnosti, ktoré vyplývajú z pracovnoprávných vzťahov voči zamestnancom. Nie je možné zexekvovať obchodné meno podniku a časť podniku samostatne. „*Ak pri exekúcii predajom podniku alebo jeho časti dôjde ku koncentrácii podľa osobitného predpisu, vydražiteľ je povinný túto skutočnosť oznámiť Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky*.“¹¹⁰

¹⁰⁹ Pozri § 179 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

¹¹⁰ Pozri § 179 ods. 7 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

5 USPOKOJENIE PRÁV NA NEPEŇAŽNÉ PLNENIE

Exekúcia pre nepeňažné plnenie predstavuje akúsi právnu sankciu, ktorá nastupuje v prípade, že povinný dobrovoľne neplní povinnosť rozdielnu od uhradenia peňažnej čiastky. Patria sem vynútenia najmä povinnosti niečo dať (*dare*), niečo vykonať (*facere*), zdržať sa istého konania (*ommittere*) či niečo strpieť (*pati*). Tento spôsob exekúcie zahŕňa veľký okruh prípadov, ktoré sa dajú zhrnúť pod jeden spoločný rámec nepeňažných plnení. Aj tento rámec je však potrebné zužovať, a tak sa nám naskytujú iba isté spôsoby, ako možno pohľadávku zákonne vymôcť. Sú nimi:

- a) vypratanie (§181 až 185),
- b) odobratie veci alebo cenných papierov (§186 až 188),
- c) rozdelenie spoločnej veci (§189 – 190),
- d) uskutočnenie prác a výkonov (§ 192 a §192).

Exekučné konanie je v rámci zásad konania jednotné, taktiež tu platí dispozičná zásada resp. právo oprávneného podať návrh je jediným spúšťačom exekučného konania, avšak nemá právo voľby konkrétneho spôsobu exekúcie, ako tomu je pri vymáhaní peňažných plnení. Taktiež sa v týchto spôsoboch exekúcií vyžaduje väčšia aktivita a súčinnosť zo strany povinného, pričom v niektorých prípadoch je to žiadané i na strane oprávneného. Opäť tu vystupuje exekútor poverený súdom, ktorý je povinný upovedomovať účastníkov konania o všetkých dôležitých úkonoch konania, a rovnako sa na predmetné konania použijú ustanovenia o odklade a zastavení exekúcie. rozdiel medzi prvou skupinou exekúcií v rámci peňažných plnení a touto je v tom, že exekútor neurčuje, ktorý zo spôsobov exekúcie bude vykonaný, pretože ten sa už nachádza v rozhodnutí, na základe ktorého exekútor koná. Oprávnený má možnosť navrhnúť exekúciu aj v prípade súdnych trov (ktoré sú v exekučnom titule) a samotných trov exekúcie. Tie sa následne vymôžu pomocou niektorého spôsobu určeného na vymáhanie peňažných pohľadávok.¹¹¹ Čo sa využiteľnosti týka, podľa posledných ukazovateľov až cca 70% z počtu vykonaných exekúcií v rámci nepeňažných plnení predstavuje exekúcia vypratáním. Podstatný rozdiel však možno badať skôr v istej “viditeľnosti” daných spôsobov, keďže práve tieto spôsoby majú d’aleko väčší dopad na verejnú mienku a okolie, na rozdiel od spôsobov pri peňažných plneniach, kde samotný výkon nemá taký viditeľný priebeh (ako napr. pri samotnom vypratání alebo odobratí veci). Preto sa

¹¹¹ KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava : ELITA, 1996. s. 236.

kladie nesmierny dôraz na čo najdokonalejšiu právnu úpravu a taktiež prísne dodržiavanie zákona pri ich uskutočňovaní.

5.1 VYPRATANIE

Vypratanie je jeden zo spôsobov exekúcie, ktorý má vskutku veľmi široké uplatnenie. Možno ho vykonať buď vypratáním nehnuteľnosti (alebo jej časti), miestnosti alebo vypratáním bytu. Jeho podstatu môžeme badať najmä v odstránení vecí povinného z predmetného objektu, pričom veľakrát predstavuje vcelku citeľný zásah do sociálnych pomerov povinného. Práve preto je dôležité, aby bola právna úprava tak detailná na isté aspekty. Úprava tohto inštitútu je akýmsi výsledkom kompromisov dvoch záujmov – na jednej strane vystupuje ochrana povinného pred prílišnou tvrdosťou, ktorá by bez existencie niektorých záruk istotne nastala. Na druhej strane zase je oprávnený a jeho záujem, ako aj záujem všeobecný na čo najrýchlejšom a najefektívnejšom výkone rozhodnutia.

5.1.1 Vypratanie nehnuteľnosti alebo jej časti

Základným prvkom pre riadny výkon je samozrejme podklad vykonateľného rozhodnutia. Rovnako, ako pri ostatných spôsoboch, aj tu exekútor o začatí exekúcie upovedomí oprávneného i povinného a totožná je i možnosť podať u exekútora námietky a ustanovenia o doručovaní. Na tento konkrétny spôsob výkonu exekúcie si exekútor povoláva prizvanú osobu, prevažne sa jedná o zástupcu obce. Ak sa jedná o objekt, za ktorý nie je potrebné vykonať náhradu, exekúcia prebieha tak, že *„exekútor urobí opatrenie, aby z vypratávaného objektu odstránili veci patriace povinnému a príslušníkom jeho rodiny, ako aj veci, ktoré síce patria niekomu inému, ale sú so súhlasom povinného umiestnené vo vypratávanom objekte. Rovnako urobí také opatrenia, aby bol u vyprataneho objektu vykázaný povinný a všetci, ktorí sa tam zdržujú n základe práva povinného (napr. podnájomník, členovia rodiny a pod.).“*¹¹² Následne sa vypratane veci odovzdajú buď povinnému, alebo sa spíšu a dajú do úschovy (prevažne obci) a o uschovaní je povinný náležite informovaný. Pokiaľ si ich do 6 mesiacov nevyzdvihne, sú predané podľa ustanovení o predaji hnutel'nych vecí a príslušná suma bude po odčítaní všetkých trov uhradená povinnému.

¹¹² KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*. Bratislava: ELITA, 1996. s. 237.

5.1.2 Vypratanie bytu

V rámci zákonnej úpravy o exekúcii vypratáním bytu je obsah ustanovení takmer totožný s právnou úpravou pri exekúcii vypratáním nehnuteľnosti alebo jej časti. „*Ak vykonateľné rozhodnutie, ktoré je podkladom na exekúciu, ukladá, aby povinný vypratal byt, za ktorý treba zabezpečiť či už náhradný byt¹¹³, alebo náhradné ubytovanie¹¹⁴, exekútor vykoná exekúciu až vtedy, keď oprávnený preukáže, že pre povinného je zabezpečená taká bytová náhrada, aká je určená v rozhodnutí, ktoré je podkladom na exekúciu.*“¹¹⁵ Exekútor má možnosť stanoviť i termín, kedy sa exekúcia zrealizuje a zároveň bude povinný vyzvaný, aby v istej lehote určil, kde sa veci uložia. Proti bytovej náhrade môžu tak oprávnený, ako aj povinný, podať do 3 dní námietky, o ktorých rozhodne súd.

5.2 ODOBRATIE VECI ALEBO CENNÝCH PAPIEROV

I keď sa právna úprava tohto spôsobu exekúcie javí ako celkom vhodná, v praxi sa často stáva problematickou. Dôvodom je najmä v samotnom personálnom a technickom zabezpečení exekúcie, pričom už samotná povaha exekúcie sa javí ako silne konfliktná. Mierim na fakt, že práve prístup do bytu i proti vôli povinného, právo na osobnú prehliadku či prehliadku bytu znamená citeľný zásah do osobnej sféry povinného a je istým zásahom do práv občanov (dá sa tomu zabrániť iba vydaním vecí.). Preto sa vyžaduje, aby (aj z hľadiska verejného záujmu) túto exekúciu vykonávali plne kvalifikovaní ľudia, ktorí disponujú i istou autoritou voči ostatným subjektom. Tu sa ukazuje istá možnosť v budúcnosti čo najužšej spolupráce s bezpečnostnými zložkami v podobe ich priamej asistencie pri samotnom výkone exekúcie. Môže sa jednať iba o vec hnutel'nú, pričom je zväčša individuálne určená, avšak sú prípady, kedy sa jedná i o vec zastupiteľnú (i súbor vecí). Postup pri exekúcii má jednoduchší obsah. Treba ho iba rozlišovať v tom, či sa vec nachádza u povinného, alebo inej osoby a či je vydanie dobrovoľné, alebo nie. Exekútor povinnému na základe rozhodnutia odníme vec/cenný papier (obsahuje ich exekučný titul) so všetkým, čo k nim patrí, a odovzdá daný objekt oprávnenému. Zmenou však je, že povinný je upovedomený o začatí exekúcie až pri samotnom výkone exekúcie, t.j. pri samotnom odoberaní veci (podľa mojej úvahy je to najmä z dôvodu ochrany veci pred jej odstránením, ukrytím a pod.) – všetko za prítomnosti oprávneného (resp. prítomnosti jeho zástupcu), vzhľadom k tomu, že sa odnímaná vec musí

¹¹³ Náhradným bytom je byt s veľkosťou a vybavením zabezpečujúcimi najmä ľudské a dôstojné bývanie.

¹¹⁴ Náhradné ubytovanie je byt s miestnosťou alebo izba v slobodárni, podnájom v časti bytu iného nájomcu.

¹¹⁵ Pozri § 185 ods. 1 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

náležite identifikovať. Oprávnený získa vec až po uplynutí lehoty, počas ktorej sú možné podať námietky (resp. po doručení rozhodnutia o tom, že sa zamietli). „*Ak ide o cenné papiere, ktoré majú podobu zaknihovaných cenných papierov, exekútor vykoná namiesto povinného (majiteľa cenných papierov) úkony potrebné na registráciu pozastavenia výkonu práva nakladať so zaknihovanými cennými papiermi na účte majiteľa cenných papierov a na registráciu prevodu z účtu majiteľa cenných papierov povinného v prospech účtu cenných papierov oprávneného príkazom podľa osobitného zákona.*“¹¹⁶ Ak sa vec alebo listinné cenné papiere nachádzajú u tretej osoby, zákon upravuje i túto situáciu nasledovne a to, že sa vyzve k jej odovzdaniu oprávnenému. Ak ich odmietne vydať, exekúcia sa tým mierne skomplikuje, keďže ich exekútor za žiadnych okolností nesmie odňať násilím, keďže na to nemá dostatočné zákonné oprávnenie. Je však možnosť použitia ustanovení o prikázaní pohľadávok, čo v praxi znamená, že oprávnený navrhne, aby sa mu na základe právneho vzťahu “povinný – tretia osoba” prikázal nárok povinného. V prípade pozitívneho prístupu (dobrovoľné vydanie) ako aj prikázaním práva povinného je vec odobratá – exekúcia je ukončená. Pri odoberaní zastupiteľnej veci/cenného papieru je priebeh jednoduchší – oprávnený si na pokyn exekútora jednoducho zakúpi vec/zadováži cenný papier na trovy povinného (i preddavkom) a exekútor ďalej pokračuje v exekúcii niektorým druhom exekúcie v rámci peňažných pohľadávok.

5.3 ROZDELENIE SPOLOČNEJ VECI

Z pohľadu využiteľnosti je výskyt tohto spôsobu výkonu takmer minimálny, avšak aj napriek menšej využiteľnosti má z pomedzi ostatných spôsobov vymedzené svoje miesto a nie je možné ho inými zastúpiť.

5.3.1 Rozdelenie spoločnej veci predajom

Exekúcia sa môže podľa zákonnej úpravy vykonať trojako:

- spoločná vec sa predá a výťažok sa prerozdelení podľa podielov (na základe predpisov o predaji hnutelných vecí, ak nehnuteľnosť – ustanovenia o predaji nehnuteľnosti),
- rozdelenie veci,
- v prípade pozemku – určenie hraníc medzi dielmi.

Priebeh exekúcie je takmer zhodný s výkonmi iných rozhodnutí – povinný aj oprávnený sú oboznámení exekútorom o začatí exekúcie, pričom po uplynutí lehoty na podanie námietok (zamietnutí námietok) sa exekúcia vykoná. Exekučný príkaz obdrží

¹¹⁶ Pozri § 186 ods. 3 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

oprávnený i povinný, povinnému je doručený do vlastných rúk. „*Exekútor po doručení exekučného príkazu povinnému vykoná exekúciu podľa ustanovení o exekúcii predajom hnutelných vecí alebo nehnuteľnosti a výťažok predaja spoločnej veci vyplatí všetkým bývalým spoluvlastníkom podľa výšky ich podielov.*“¹¹⁷ V prípade neúspešného predaja veci sa exekúcia zastaví.

5.3.2 Rozdelenie spoločnej veci inak než predajom

Jedná sa o zrušenie spoluvlastníctva k veci či už hnutelnej, alebo nehnuteľnej iným spôsobom ako predajom – reálnym rozdelením. V tomto prípade sa vec rozdeľuje spôsobom, ktorý sa určí v exekučnom titule, pričom je privolaná osoba – prevažne zástupca obce. Pribeh exekúcie je totožný s predchádzajúcou úpravou v podkapitole 5.3.1. V niektorých prípadoch je možné prizvanie znalca.

5.4 USKUTOČNENIE PRÁC A VÝKONOV

V jednoduchosti možno povedať, že ak vykonateľné rozhodnutie obsahuje povinnosť vykonania (v niektorých prípadoch aj opomenutia konania) na strane povinného nejakú činnosť/prácu v prospech oprávneného (obsah pojmu práca/výkon má široký rozsah), môže si oprávnený vykonať daný druh práce svojpomocne resp. mu ju môže vykonať tretia osoba, pričom trovy oprávneného znáša povinný. Jedná sa teda o zastupiteľné konanie (príklad z praxe predstavujú úpravy pozemku, odstránenie väd a pod.) Následne na to sa exekúcia vykoná formou spôsobu určeného na vymáhanie peňažných pohľadávok. Exekútor postupuje rovnako ako pri iných exekúciách. Ak sa však nedá zastúpiť osoba povinného (najmä pri umelcoch, kedy je vykonanie umeleckého diela viazané na určitú osobu), a teda nejde o zastupiteľné konanie a povinný nedodrží to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, exekútor je oprávnený za každý nedodržaný predmet konania povinného uložiť pokuty, v úhrnej sume dokopy 30 000eur. Po uložení pokút, ktoré pripadajú štátu, môže výkon/prácu za povinného vykonať samotný oprávnený. Povinný sa však nezbavuje ani uloženej povinnosti, ani zodpovednosti za škodu. Ak vzniknú na základe zodpovednosti povinného isté zmeny stavu, ktorý bol v rozhodnutí predtým predpokladaný, oprávnený ich môže prinavrátiť do pôvodného stavu, taktiež ale na trovy povinného (i formou preddavku).

¹¹⁷ Pozri § 189 ods. 4 z. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

6 PRIPRAVOVANÁ NOVELIZÁCIA – CENTRÁLNY REGISTER EXEKÚCIÍ

V roku 2013 a približne tak i v minulom roku orgány zaevidovali neuveriteľných až 2,8 milióna exekúcií, ktoré sa v príslušnom roku neukončili. V minulom roku takmer 28 tisíc dôchodcom na našom území vykonala Sociálna poisťovňa exekučné zrážky. Zistiť informáciu o tom, či na konkrétny subjekt je alebo nie je uvalená exekúcia do dnešného roka nebolo možné. Neexistencia istej databázy neukončených exekúcií v istej miere vyhovovala i samotným nespolupracujúcim dlžníkom, ktorí sa na túto skutočnosť účelovo odvolávali, čím svoj dlh nepriamo odignorovali. To však schválená právna úprava podstatne znemožní.

Dlho-očakávaná novelizácia a prioritný krok Slovenskej komory exekútorov prinesie do právneho systému Slovenskej republiky vznik Centrálného registra exekúcií. Jeho prevádzkovateľom bude práve Slovenská komora exekútorov, pričom bude obsahovať zoznam všetkých exekúcií, ktoré nebudú právoplatne ukončené. Jeho vznik je podmienený schválením Národnej rady Slovenskej republiky už počas októbra minulého roka, no jeho úprava nebude obsiahnutá v Exekučnom poriadku, ale v zákone č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Aj keď zákon už nadobudol účinnosť, samotný register nadobudne plnú funkčnosť až k júlu 2016 (už teraz však k nemu majú na žiadosť prístup verejné orgány). Dôvodom neskoršieho sprevádzkovania je fakt, že sa bude musieť register prvotne naprogramovať, zadať informácie (v niektorých úradoch sa jedná i o niekoľko desiatok tisíc spisov) a počítať aj so zavedením skúšobnej prevádzky. Až následne na to sa plne zavedenie skutočne do prevádzky.

Odplatnosť úkonov

Čo sa odplatnosti týka, register bude pre súdnych exekútorov a orgány verejnej správy bezplatný, voči ostatným bude zavedená registračná povinnosť a zaplatenie administratívneho poplatku. Tak sa má zabrániť porušovaniu ochrany súkromia a nechcenému zverejňovaniu údajov. „*Pre hromadné žiadosti za prístup do registra budú sumy odstupňované podľa počtu vstupov od 0,20 eura až po sumu 2 eur. Za výpis z registra exekúcií alebo potvrdenie o tom, že určitý zápis v registri exekúcií nie je, sa bude platiť 2,50 eura.*“¹¹⁸ Výpis, ktorý sa nadobudne z registra, bude považovaný za verejnú listinu. Ak by mal subjekt záujem o listinnú podobu, na vydanie bude oprávnená komora exekútorov. V postavení podnikateľov bude mať akúsi

¹¹⁸ Dostupné na internete: <http://www.etrend.sk/financie/dlznikov-si-budete-moct-preverit-v-exekucnom-registri.html>. [cit 2014-11-23]

deklaratórnu formu, keďže ním budú môcť v rámci verejných obstarávaní preukazovať fakt, že proti nim nik nevedie exekúciu.

Potenciálna využiteľnosť a obsah registra

Prívlastok dlho-očakávaná som použila najmä z toho dôvodu, že nášmu právnomu poriadku chýbala akási prehľadnosť v rámci exekučných konaní, chýbal nám spôsob, ako najrýchlejšie a najefektívnejšie zistiť reálny obraz o prebiehajúcich exekúciách. Systém tak bude plnohodnotný nielen pre spomínaných podnikateľov (ktorí si tak budú môcť skontrolovať svojho budúceho obchodného partnera), ale aj pre banky, ktoré si tak pri napr. poskytovaní úverov môžu subjekt overiť. Rovnako však bude prospešný i pre občanov Slovenskej republiky, ktorí sa vyhnú novej dezinformácii o tom, či je/ nie je voči nim vedené exekučné konanie. Centrálny register exekúcií si budú môcť občania vyhľadať na webovej stránke Slovenskej komory exekútorov. Po zavedení do prevádzky tam budú môcť občania nájsť i také informácie, akými sú označenie súdu, ktorý poverenie na vykonanie exekúcie vydal, informácie o príslušnom exekútorovi, identifikovaný vymáhaný nárok a k nim predmetné dátumy. Pri fyzických a právnických osobách, ktoré sú subjektom dlžného vzťahu, budú zase uvedené také informácie, ako sú napríklad meno/priezvisko či obchodné meno, adresa/sídlo či identifikačné číslo podnikateľa. Detailnejšie informácie ako napr. postupy, lehoty, ktoré sa týkajú zápisov, zmien a výmazov údajov, odklade a zastavení exekúcií, ako aj výšky odmien či vydávanie výpisov, budú upravené formou vykonávacieho predpisu (napr. lehota pre zápis, zmenu či výmaz údajov o exekúcii predstavuje 3 pracovné dni, od kedy sa príslušný exekútor dozvedel o rozhodnutí súdu – iného orgánu verejnej správy (resp. mohol dozvedieť). Register sa v súčasnosti postupne plní, súdni exekútori sú povinní od januára tohto roka zapísať exekúciu prostredníctvom špeciálnej aplikácie, a to v lehote 7 dní od začatia exekúcie, resp. zapísať údaje prebiehajúcej exekúcie. V rámci zadania údajov o právoplatnom ukončení a výmaze informácií o exekúciách bude platiť 14 dňová lehota, pričom sa o príslušnom výmaze vydá aj potvrdenie. „*Ak bude exekúcia právoplatne zastavená alebo skončená inak ako zastavením, exekútor vymaže z registra všetky údaje o vedenej exekúcii v lehote, ktorú má určiť ministerstvo spravodlivosti*“¹¹⁹, (lehota bola stanovená na 14 dní). I keď je zákon účinný iba krátku dobu, už teraz v ňom badám isté medzery. Nerieši napríklad situáciu, keď by si súdny exekútor svoju evidenčnú povinnosť nesplnil. Naopak

¹¹⁹ Dostupné na internete: <http://www.etrend.sk/financie/dlznikov-si-budete-moct-preverit-v-exekucnom-registri.html>. [cit 2014-11-23]

proti zápisu do registra môžu dlžníci podať sťažnosť. Tou sa bude zaoberať Slovenská komora exekútorov, ktorá bude musieť podať stanovisko do 14 dní. Slovenská komora exekútorov by v budúcnosti chcela presadiť myšlienku zavedenia náhodného elektronického prideľovania exekúcií v rámci krajov, ako možný nástroj protikorupcie, ktorý by do súčasného postupu zaviedol rovnováhu.

Register už funguje i v Českej republike

Tvorcovia plánujú register postupne doplniť i o neukončené exekúcie od vzniku exekútorských úradov (datovanie cca od roku 1995), ktoré by malo odhadovane trvať 18 mesiacov (odhad vypočítali na základe uvádzania registra v Českej republike). Register na jej území vedie taktiež Exekútorská komora. Na svojej stránke hneď v úvodných vetách zdôrazňuje i negatívne vymedzenie predmetu svojej úpravy a teda, že „*centrální evidence exekucí však neobsahuje údaje o exekucích (výkonech rozhodnutí) vedených soudy, orgány státní správy a samosprávy, finančními orgány či zdravotními pojišťovnami podle jiných předpisů než podle exekučního řádu.*“¹²⁰ Samotný obsah registra je i napriek tomu koncipovaný takmer totožne s našim, mierny rozdiel badať snád' v rámci lehôt. V prípade českej úpravy sa „*zápis údajů z vyrozumění o zahájení exekuce provede do 3 dnů poté, kdy exekutor zapsal do rejstříku zahájených exekucí doložku provedení exekuce. Zápis údajů z rozhodnutí o zastavení a odkladu exekuce se provede do 3 dnů poté, co se exekutor dozvěděl o právní moci těchto rozhodnutí. Zápis ostatních údajů do 5 pracovních dnů poté, co se o nich exekutor dozvěděl.*“¹²¹ Údaj sa v prípade českej právnej úpravy vymazáva z registra v lehote 15 dní (na rozdiel od našej 14-dňovej) od skončenia exekučného konania. I tu môže vyhľadávať mimo štátnych orgánov a exekútorov iba zaregistrovaný subjekt. Po poskytnutí každého elektronického údaje zaplatí žiadateľ 60Kč. Pre zistenie detailnejších informácií k vyhľadanému subjektu musí žiadateľ zaplatiť ďalších 60Kč. Poplatok sa môže pre určité subjekty ročne znižovať – v rámci tisíc, 10 tisíc či 1 milión dohľadaných údajov. Exekútorská komora umožňuje v rámci uľahčenia poplatkového systému predplatenie väčšej čiastky, pričom sa pre každý zadaný príkaz na vyhľadávanie príslušná suma jednoducho odrátava. Trošku diskutabilná je skutočnosť, že poplatok uhradíte i v prípade, ak vám dohľadaný subjekt resp. exekúciu k jeho osobe systém nenájde.

¹²⁰ Dostupné na internete: <http://ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>. [cit 2015-01-18]

¹²¹ Tamtiež

ZÁVER

S postupným rozvojom spoločnosti a pretvárania tak ekonomickej, ako aj platnej právnej úpravy sa naskytovala potreba vytvorenia istého účinného no najmä legálneho prostriedku v rámci „boja“ oprávnených proti dlžníkom (teda povinným). Vymáhanie pohľadávok súdmi sa začalo prejavovať ako sčasti neefektívne a zdĺhavé, súdy preplnené podaniami často krát nestíhali vybavovať nespočetné množstvo podaní, čím sa len neúmerne predlžovalo trvanie jednotlivých konaní. Akúsi pozitívnu zmenu do takejto nepriaznivej situácie priniesol na územie Slovenskej republiky rok 1995, kedy bol prijatý zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) z dielne Národnej rady Slovenskej republiky a zohráva výnimočné postavenie. Podkladom pre daný predpis boli najmä rozsiahle medzinárodné skúsenosti, ktoré ovplyvnili jeho celkovú tvár a zaviedol inštitúty ako napr. súdny exekútor, pričom tak vznikla istá dvojaká úprava v rámci Občianskeho súdneho poriadku na jednej strane a Exekučného poriadku na strane druhej.

Práca v prvých kapitolách obsahuje základné vymedzenie pojmov, ktoré som považovala za vhodné vymedziť k pochopeniu konkrétnych spôsobov exekúcií upravených v jednotlivých podkapitolách. Dôraz kladiem najmä na právne postavenie účastníkov konania, resp. subjektov, ktorí sa konania zúčastňujú, hlavne v otázke ich práv a povinností. Isté špecifikum môžeme nájsť v osobe exekútora, ktorý je hnacím strojom každej exekúcie. Rozvojom právnej úpravy rastie nielen rozsah jeho práv a povinností, ale aj samotný počet exekútorov. V rámci 9 rokov stúpol počet exekúcií viac ako 11 – násobne. Podľa približných zistení v rokoch 2007-2008 bolo ročne zaevidovaných viac ako 230-tisíc exekúcií, v dnešnej dobe číslo neúmerne stúplo na takmer 2.9 milióna rozbehnutých exekúcií. V rámci štatistických zistení z júla 2014, kedy na území Slovenskej republiky pôsobilo skoro 339 exekútorov (evidujúcimi 215 koncipientov a 1500 zamestnancov predstavujúcich administratívnu zložku). Na udaný počet exekútorov v rámci Slovenskej republiky to je neúmerne číslo, pričom sa tu sa len poukazuje na potrebu novovytvoreného Centrálného registra exekúcií a precíznejšej úpravy priebehu exekúcií. práve počet pôsobiacich exekútorov má istý vzostup, ich číslo rokmi rastie a treba len dúfať, že s postupným rastom kvantity exekútorov bude rásť i ich kvalita.

Podľa zistených štatistík bolo v roku 2014 len približne okolo milióna exekúcií namierených voči dôchodcom, ktorý vlastní rodinné domy či byty. Iní majú na zozname desiatky rôznych exekúcií, ktorých sa možno nikdy reálne nezbavia.

Postavenie exekútorov má v očiach občanov stále autoritatívny charakter, avšak čím ďalej tým viac sa stávame svedkami toho, že na základe nesprávnych vykonávaní spôsobov exekúcií, resp. porušovaním zákonných postupov, ich autorita neúmerne klesá. Som názoru, že rozvojom spoločnosti a zvyšujúcimi sa nákladmi na život, stúpa bohužiaľ i percento vykonaných exekúcií, čo by malo viesť k zdokonaľovaniu právnej úpravy a čo najprecíznejšiemu dôrazu na zákonný postup počas ich výkonu. Počas svojho skúmania pri písaní tejto diplomovej práce som sa stretla s titulkami v odborných periodikách, kde osobu exekútora vykresľovali ako „štát v štáte“, a zdôrazňovali časté porušovanie zákonnosti.

V ďalších kapitolách práce sú upravené jednotlivé spôsoby vykonávania exekúcie, pričom svoj dôraz som venovala najmä exekúciám zrážkami zo mzdy a iných príjmov, ktorá svojím charakterom patrí k najpoužívanejším spôsobom vykonávania exekúcií na našom území. Okrem spomínaných spôsobov vykonávania exekúcií sa ďalej môžeme dočítať i o pripravovanej novelizácii, ktorá je momentálne už v počiatkoch svojej existencie a predstavuje ju zlepšenie a najmä zaevidovanie prebiehajúcich exekúcií v rámci Centrálného registra exekúcií, ktorý bude nápomocný nielen samotným exekútorom, ale bude slúžiť hlavne ako akási informačná zložka pre ľudí, ktorí sa tak vyhnú mnohým nepríjemnostiam vzniknutým z nevedomosti, že sa voči nim nejaké exekučné konanie vedie.

Obsah mojej práce predstavujúci skôr zákonnejšiu úpravu konkrétnych spôsobov exekúcií, tak na peňažné, ako aj nepeňažné plnenia, by mal byť akýmsi podkladom pre každého, kto sa i len nepriamo dostane do situácie, kedy pre neho exekúcia bude bližšia ako len napísaná v zákonnej úprave. Ako sa už nespočetne veľa krát napísala myšlienka siahajúca do počiatkov práva t.j. „*ignorantia iuris non excusat*“, rovnako je tomu tak i v prípade mojej témy práce. Ľudia by sa mali zaujímať o to, aké majú práva, aké povinnosti im k týmto právam prislúchajú a v neposlednej rade to, ako sa voči oprávneniam iným brániť. Na to ich však musia poznať a musia byť i úmerne k vážnosti danej problematiky upravené. Exekúcia si nevyberá. Môže zasiahnuť mladých, starých, ženy či mužov. Môže sa týkať vecí, ktoré sme si dlhoročne vydobýjali, ale aj odmien z práce, v ktorej trávime neúmerne veľa času zo života. Je len na nás, ako sa k riziku, ktoré exekúcia predstavuje, postavíme.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A PRAMEŇOV

A) Knížné publikácie a monografie

BUREŠ, J. – DRÁPAL, L., KRČMÁR, Z. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář – II. díl. 7. vydání.* Praha : C. H. Beck, 2006. 1042 s. ISBN 80-7179-378-7.

DRÁPAL, L. – BUREŠ, J. *Občanský soudní řád II. § 201 – 376. Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2009. 3392 s. ISBN 978-80-7400-107-9.

FICOVÁ S. - ŠTEVČEK, M. A kol. *Občianske súdne konanie.* Praha: C.H. Beck 2010. 467 s. ISBN 978-80-7400-312-7.

HÖGEROVÁ, Z. *Nebojte sa exekúcií.* Košice: Calypso s.r.o., 2001. 168 s. ISBN 80-85723-25-5.

KRAJČO, J. *Prehľad rozhodovania súdov „judikatúra“ v exekučných veciach.* Prvé vydanie. Bratislava: Eurounion spol s.r.o., 2009, 520 s. ISBN 978-80-89374-08-3.

KRAJČO, J. – BAJCURA, A. *O súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti – Exekučný poriadok.* Bratislava: ELITA, 1996. 543 s. ISBN 80-8044-009-3.

MAZÁK, J. *Exekučný poriadok: Komentár. vyd. 1.* Bratislava: Iura edition, 1996. 700 s. ISBN 80-8871-5253.

PRUDILOVÁ, M. *Veřejné dražby a exekuce.* Praha: Linde, 2001. 449 s. ISBN 80-7201-288-6

ROHÁČ, J. *Exekúcia - posledná možnosť ako vymôcť právne nároky.* Prešov: MANACON Prešov, 1996. 143 s. ISBN 80-85668-26-2.

ŠTEVČEK, M. – FICOVÁ, S. *Exekučný poriadok. Komentár.* Bratislava: C.H.Beck, 2011. 570s. ISBN 9788074003356.

WINTEROVÁ A. a KOL. *Civilní exekuce, konkurs a vyrovnání.* Praha: ALEKO, 1992. 112 s. ISBN 80-85341-29-8.

B) Články

MAZÁK, J. Nové exekučné právo v Slovenskej republike. In *Právnik.* roč. 135, č. 8, 1996, str. 743 – 755.

MAZÁK, J. Novela Občianskeho súdneho poriadku v Exekučnom poriadku. In *Bulletin slovenskej advokácie.* č. 2, 1996, str. 28-31.

MOLNÁR, P. Novoty v slovenskom exekučnom práve. In *Justičná revue.* roč. 57, č. 10, 2005, str. 1214-1228, ISSN 1335-1079.

ŠTEVČEK, M. – LAZÍKOVÁ, J. Vybrané otázky exekúcie príkazom pohľadávky z účtu v banke ako predmetu záložného práva. In *Bulletin slovenskej advokácie*. č. 7 - 8, 2012, s. 17 – 28, ISSN 1335 – 1079.

C) Právne predpisy

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.

Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti – Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

D) Judikatúra

Nejv. s. Cz R (ČR) 8/1966.

Rozhodnutie R 19/1987.

Kraj. s. Cz ČR Rč 58/1995.

Nejv. s. Cz R (ČR) 58/1996.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 164/96 z 27.01.1997.

Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 5/2000 zo dňa 13.07.2000.

Rozhodnutie M Cdo 5320/01.

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 29.4.2004, sp. zn. 20 Cdo 1188/2003.

D) Internet

<http://www.ekcr.cz>

<http://ekonomika.sme.sk>

<http://www.etrend.sk>

<http://spravy.pravda.sk>

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA č.1

Návrh na vykonanie exekúcie

Exekútorský úrad

JUDr. XXX

Adresa

V.....,dňa

Návrh na vykonanie exekúcie

Oprávnený: meno, priezvisko, rodné číslo, údaj o štátnom občianstve

/obchodný názov, IČO/

adresa

zastúpený

Povinný: meno, priezvisko, rodné číslo, údaj o štátnom občianstve

/obchodný názov, IČO/

adresa

zastúpený

I.

Exekučný titul -.....č.....zo dňa.....vydaný
.....právoplatný dňom.....a vykonateľný dňom
.....zaplatiť dlžnú sumu vo výške.....,-EUR s ročným /denným/
úrokom z omeškania vo výške.....% zo sumy.....od.....do zaplatenia
Trophy konania:.....,-EUR súdny poplatok a.....,-EUR trophy právneho
zastúpenia.

II.

Povinný do dnešného dňa nezaplatil pohľadávku oprávneného a to ani v čiastočnom rozsahu
resp. čiastočne a to dňa.....vo výške.....,- EUR.

III.

V zmysle príslušných ustanovení zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch
a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov podávam.

N á v r h n a v y k o n a n i e e x e k ú c i e

z vyššie uvedeného exekučného titulu a navrhujem, aby súdny exekútor vymohol: dlžnú sumu vo výške.....,-EUR s ročným úrokom z omeškania vo výške.....% zo sumy..... od do zaplatenia

Trovy konania:.....,-EUR súdny poplatok a.....,-EUR trovy právneho zastúpenia.

Ďalej žiadam, aby mi bola priznaná náhrada účelne vynaložených trov tohto konania:.....,- EUR prípadne ďalších trov exekučného konania určených exekútorom.

IV.

Prehlasujem, že v súčasnosti neprebíha na inom orgáne výkon tohto rozhodnutia.

Súhlasím s platbami cez exekútorský úrad.

Vymoženú pohľadávku s príslušenstvom prosím poukázať na účet oprávneného,

č., vedený v banke

.....

podpis /pečiatka/ oprávneného

Prílohy:

- návrh na vykonanie exekúcie 3x
- exekučný titul – 2x osvedčená fotokópia
- kolok v hodnote 16,50 EUR
- iné